

Türkiye, Salafism, DAESH, Jihad, Propaganda

Yusuf Dokur^{1,a,*}, Sayın Dalkıran^{1,b}

¹Uşak Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Uşak, Türkiye

*Corresponding Author

ARTICLE INFO

Research Article

Received : 23.12.2023
Accepted : 31.12.2023

Keywords:

Türkiye
Salafism
DAESH
Jihad
Propaganda

ABSTRACT

The social structure in Turkey does not tolerate irreversible and sharp changes. Due to this prevailing broad opinion, the spread of Salafi movements in Turkey dates later than the spread in the Arab world. Despite this situation, we can say that Salafi ideas have entered our country since the 1960s. While moderate and middle-of-the-road Salafi formations were accepted by the society to a certain extent in Turkey, violent radical groups were not immediately accepted. Islamically motivated radical terrorist organizations such as Hezbollah, Al-Qaeda and DAESH emerged and gained ground in our country over time, thanks to some Muslims in Turkey with weak religious background and knowledge but high sensitivity. In this study, we first tried to take a general picture of the Salafism adventure that our country has gone through from the Ottoman Empire to the present day. Then, we concentrated on identifying the structure that the DAESH Terrorist Organization, which has caused some problems for the world for the last 20 years and for our country for the last 10 years, tried to show in our country with its radical Salafi ideology and the actions it has carried out, and the bloody actions it carried out through this connection. Finally, we aimed to explain the struggle of the Republic of Turkey. Since our aim is to reveal the structure of DAESH in Turkey and the struggle our country has shown, we deemed it appropriate not to touch upon issues that may be the subject of other studies on the organization here.

Türk Akademik Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 6(2): 211-224, 2023

Türkiye'deki Selefilik Hareketinin Arka Planı ve DEAŞ

MAKALE BİLGİSİ

Araştırma Makalesi

Geliş : 23.12.2023
Kabul : 31.12.2023

Anahtar Kelimeler:

Türkiye
Selefilik
DEAŞ
Cihat
Propaganda

ÖZ

Türkiye'deki toplumsal yapı geri dönüşü olmayan keskinlikteki değişimlere sıcak bakmamaktadır. Hâkim olan bu geniş kanaatten dolayıdır ki, Türkiye'de Selefi akımların yayılması Arap dünyasında yayılmasından daha geç tarihlere rastlamaktadır. Bahsi geçen bu duruma rağmen 1960'lı yıllardan itibaren Selefi fikirlerin ülkemize girdiğini söyleyebiliriz. Türkiye'de ılımlı ve orta yolu benimseyen Selefi oluşumlar toplum tarafından az da olsa kabul görünürken şiddet yanlısı radikal gruplar hemen kabul görmemiştir. İslami motivasyonlu Hizbullah, El-Kaide ve DEAŞ gibi radikal terör örgütlerinin zaman içerisinde ülkemizde ortaya çıkması ve zemin elde etmesi Türkiye'de dini altyapısı ve bilgisi zayıf ama hassasiyeti yüksek Müslümanların bir kısmı sayesinde olmuştur. Elinizdeki bu çalışmada, öncelikle Osmanlıdan günümüze ülkemizin geçirmiş olduğu Selefilik serüveninin genel bir fotoğrafını çekmeye çalıştık. Daha sonra ise radikal Selefi ideolojisi ve gerçekleştirmiş olduğu eylemler ile son 20 yıldır dünyanın son 10 yıldır da ülkemiz için bir takım problemler doğuran DEAŞ Terör Örgütü'nün ülkemizde göstermeye çalıştığı yapılanmayı ve bu yapı vasıtasıyla gerçekleştirdiği kanlı eylemleri tespit etmeye yoğunlaştık. Son olarak ise, Türkiye Cumhuriyeti devletinin sergilemiş olduğu mücadeleyi anlatmayı hedefledik. Gayemiz DEAŞ'ın Türkiye yapılanmasını ve ülkemizin göstermiş olduğu mücadeleyi ortaya koymak olduğu için örgütle ilgili başka çalışmaların konusu olabilecek meselelere burada değinmemeyi uygun gördük.

^a yusufdokur0676@outlook.com

^b <https://orcid.org/0000-0001-7286-8974>

^c sayin.dalkiran@usak.edu.tr

^d <https://orcid.org/0000-0002-6247-8187>

Giriş

Selefilik hareketinin, Ahmet b. Hanbel'e (ö. 241/855) kadar dayanan siyasi ve dini bir arka planı olsa da yakın tarihte Muhammed b. Abdülvehhab (ö. 1206/1792) ismiyle özdeşleştirilmiş ve onun önderliğinde Arabistan merkezli olarak ortaya çıkmıştır. İlahî olan din ile insanî olan mezhep arasındaki farkı sağlıklı değerlendiremeyen yapılarda görülen mezhebi din gibi telakki etme eğilimi, zaman içerisinde Selefî fikirleri tebliğ etme ihtiyacını doğurmuştur.(Yalçın, 2022)

Özellikle 1930 yılından sonra Suudi hükümetinin başta uyguladığı cihadî politikalar da bir takım değişikliğe gitmesi nedeniyle, Vehhabîlik hareketinin dinî pratiklerinde esnemeler meydana gelmeye başlamıştır. Vehhabî hareketinin dinamik yapısını oluşturan İhvan teşkilatının kaldırılmasının ardından silahlı mücadele büyük oranda terk edilmek zorunda kalmıştır. Bununla beraber devlet nezdinde kurumsallaşma çalışmaları ve 1938 yılında petrolün bulunması büyük bir ekonomik kalkınma ve refah sürecini başlatmıştır.(Büyükkara, 2004) Petrolün sağladığı ekonomik getiri din, eğitim, sosyal hayat gibi birçok alana yansımış ve bu alanlarda yeniliklerin önünü açmıştır. Özellikle eğitim alanında yapılan yenilikler Vehhabîlerin dışlamacı ve dışa kapalılık özelliklerinin aşınmasına vesile olmuştur. Ülkeye bu vesile ile diğer din ve mezheplere ait ülkelerden çalışmak amacıyla farklı meslek guruplarında insanlar, eğitim ve araştırma yapma amacıyla âlimler ve öğrenciler girmeye başlamıştır. Bu durum Vehhabîlik çatısı altına özdeşleştirilen selefi fikirlerin farklı ülkelere transferine zemin hazırlamıştır.

Türkiye'deki selefilik hareketi ise ilk defa Vehhabîlik, adı altında 1744 yılında Osmanlı topraklarında bid'at ve cihat konularında aşırı ve militer bir hareket olarak ortaya çıkmıştır. Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'ndan mağlup ayrılması ve Vehhabîlerin de İngilizlerin yanında yer alması nedenleriyle Hicaz'ı terk etmek zorunda kalmıştır. Osmanlı, bu bölge elinden çıkıncaya dek Vehhabî hareketi ile mücadele içinde olmuştur. Bu sebepten dolayıdır ki, Osmanlı sınırları içerisinde Selefî-Vehhabî düşünce sisteminin bazı âlimler üzerindeki küçük çaptaki etkisinin dışında herhangi bir etkisi görülmemiştir.

Osmanlı sonrasında değişen siyasi ve ekonomik şartların tesiri ile bölgesel bir anlayış olmaktan çıkıp farklı coğrafyalara transfer edilen selefilik etkisi(Aydın) modern Türkiye'de dil farklılığı başta olmak üzere çeşitli sebeplerle Arap dünyasında yayılmasından daha geç tarihlere rastlamaktadır. Osmanlı sonrası Türkiye'de ilk olarak Selefilik hareketi selefi ideolojinin etkisindeki müelliflerin eserlerinin Türkçeye tercümesi başlamıştır, diyebiliriz. 1960'lı yıllarda Seyyid Kutub'un (1906-1966), Türkçeye tercüme edilen "Din Budur", "Yoldaki İşaretler", "İstikbal İslâmındır", "İslâm ve Medeniyetin Problemleri", "İslâmî Etütler" ve "Fî Zilâli'l-Kur'ân" isimli eserleri bu alanda yapılan ilk faaliyetlerdendir. Daha sonrasında özellikle 1970'lerden itibaren İhvân-ı Müslimîn teşkilâtının kurucusu Mısırlı Hasan el-Bennâ (1906-1949), Muhammed Kutub (1919- 2014), Cemâat-i İslâmî teşkilâtının lideri Pakistanlı Mevdudî (1903- 1979) gibi isimlerin eserleri, Türkçeye çevrilmiştir. Bu alandaki ciddi çalışmalardan olan bu isimlerin eserleri Türkiye'deki siyasi İslâmcılık cereyanının gelişmesi adına taze bir nefes olmuştur.

Ancak bahsi geçen bu eserler, Türkiye'deki Müslümanların din anlayışlarında ciddi bir kavram kargaşasının oluşmasına da yol açmıştır.(Onat, 1997, 113) Tercüme kitaplara bağlı olarak tepki Müslümanlığı denebilecek, çevresiyle uyum sağlamayan, huysuz bir Müslüman tipi çıkmıştır.(Onat, 1992, 8) Türkiye'de taklitten hoşlanan, dinin şekli yönü ile ilgilenen, dindarların bir an önce politikleşmesini isteyen bir Müslüman tipi ortaya çıkmıştır. Bu insan tipi, geleneğin kalıplarını sorgulamadan geleneğe ve gelenekçi Müslümanlara savaş açmışlardır. Radikal oluşumların tek kaynağının bu tercüme kitaplar ve ithal fikirler olduğunu söylemek mümkün değildir. Türkiye'de ortaya çıkan radikal oluşumlar, bir yandan bütün İslam ülkelerindeki siyasi İslam dalgasının Türkiye'ye yansımaları, diğer yandan da baş döndüren sosyo-kültürel değişmeye ve moderniteye yönelik köksüz bir tepkidir.(Hasan Onat, 2009, 111-113)

1970'li yıllardan sonra selefi fikirlerin Türkiye'de hızlıca yayılmasını sağlayan diğer bir neden de üniversite eğitimi yapmak için Mısır başta olmak üzere Suudi Arabistan gibi ülkelere giden gençler olmuştur. Bu gençler üniversite eğitimleri döneminde selefi fikirlerden oldukça etkilenmişler ve daha sonra ülkelerine döndüklerinde bu fikirlerini kurdukları dernekler, vakıflar ve yayın evleri gibi vasıtalarla Türk halkına tebliğ ederek taraftar toplamaya çalışmışlardır. O tarihten bu zamana kadar çeşitli tezahürlerini müşahade ettiğimiz ülkemiz selefileri, başlangıçta birkaç grup iken zamanla farklı meselelerdeki görüş ayrılıkları sebebiyle yaşanan kopmalar ve yurt dışından gelen bazı şahıslar sayesinde yeni oluşumlar meydana getirmiştir.(Yalçın, 2022)

Türkiye'deki Selefilik hareketinin, tebliğ ve davet faaliyeti yürüttükleri, çok sayıda sempatanları ve grupları olduğu bilinen bir husustur. Fakat buna rağmen Türkiye'deki Selefi yapılanmasının ve kurumsallaşmasının mazisi en fazla birkaç on yıldan ibaret olup, daha kuruluş/yerleşme aşamasında oldukları söylenebilir.(Osman Arslan, 2018, 82-83) Bunda selefi fikirlerin diğer İslam ülkelerinde olduğu gibi bizim ülkemizde kolayca yayılmamasının ve taraftar bulamayışının etkisi büyüktür.

Türk toplumunda ılımlı ve orta yolu benimseyen Selefi akımlar az da olsa bir nevi karşılık görünürken, radikal şekilde toplumun bünyesini değiştirmeye çalışan her oluşumun Türk toplumunda fazla kabul görmediğini söyleyebiliriz. Bunda Cumhuriyetin ilanıyla birlikte siyasi alanda bir nevi birlikteliğin oluşturulması ve işgal tehlikesinin bertaraf edilmesinin halkın üzerinde yeni sisteme karşı oluşturduğu olumlu intiba, laik değişimler vasıtasıyla İslâm dünyası ile bağların koparılması ve ülkenin yüzünün batıya çevrilmesi, radikal oluşumların köken itibarıyla Arap-İslâm geleneğine daha yakın olması ve ilk zamandan beri Hanefî-Mâturîdî-Tasavvufî anlayışın Türk toplumunda oluşturduğu hoşgörü ve kucaklayıcılık ile evrensel bir anlayışa sahip olması(Ömer Çaha, 2004, 488-489) sayılabilir. Aynı zamanda Türkiye'de din eğitim kurumları olan imam hatip liseleri ve ilahiyat fakültelerinin müfredatı genel çerçevesiyle başarılıdır ve Anadolu geleneksel dindarlığının temel kodlarıyla çatışma içinde değildir. Bu kurumlarda üretilen sağlıklı din bilgisiyle toplum katmanları arasında genelde sağlıklı bir köprü

kurulmuş ve böylece aşırı selefi fikirlerin ülkemizde kök salmasının önünde engel olunmuştur.(Yıldırım, 2020)

Ayrıca Türkiye’de Ortadoğu menşeli radikal İslâmî hareketlerin etkisinin geç görülerek 1970 yıllara kadar ötelenmesine sebep olan nedenler arasında: Türkiye ve İran’ın dil konusundaki Arapçadan farklı bir dil kullanması(Özcan, 1996, 19-20) ve şeriatı savunan bir kısım insanların Cumhuriyetin ilanıyla birlikte etkinliğini kaybetmiş olması gibi nedenlerde vardır.(Taşdemir, 2016, 92)

Ancak bütün bu gayretli çalışmalara rağmen son yarım yüzyıldır Türkiye’de kendi dini anlayışına zemin arayan bazı Körfez ülkeleri birçok çabaya rağmen kısmide olsa başarı elde ettiler. Başta Suud olmak üzere Körfez ülkeleri tarafından üretilen rivayet merkezli dini bilgi Müslümanların konuştuğu dillere çevrilerek internet aracılığıyla yaygınlaştırıldı. 1990’larda Türkiye’de din eğitimi alanında keskin tartışmalar, ayrıştırmalar ve baskılar yaşanırken din bilgisi konusunda dijital veri üretme alanı boş bırakıldı. Bilişim araçlarını çok iyi bir şekilde kullanan Körfez destekli Selefi gruplar selefi zihniyetle üretilen din bilgilerini dijital ortamlarda yaygınlaştırarak bu boşluğu doldurmada başarılı oldular.(Yıldırım, 2020) Selefilik çatısı altında birleşen dini radikalizmin az da olsa ülkemizde vücut bulmasında son 20 yılda din alanında yaşanan rahatlama ve Ortadoğu coğrafyasındaki siyasi istikrarsızlık sonucu meydana gelen göç akımı da etkili olmuştur. Ortadoğu Ülkelerinden özellikle Irak ve Suriye’den göç nedeniyle gelen selefi fikirlere sahip kişiler Selefilik’in ülkemizde yayılmasına katkı sunmuşlardır. Özellikle bu durum DEAŞ ve El Kaide’gibi hilafet devleti çağrısı yapan ve dünyadaki cenneti yaşatmayı vadeden örgütlerin on binlerce vatandaşımızı etkilemesinin önünü açmıştır. Türkiye’de öteden beri var olan Hizbullah gibi yasadışı İslamcı örgütler ile tarikat ve cemaatlerin tabanı bu cazibeye kayıtsız kalamamıştır.

Bu durum MİT’in 7 Eylül 2015 tarihli gizli yazısında da ortaya konulmaktadır. MİT’in hazırlamış olduğu raporda Türkiye’deki radikal kitlenin sayılarının 10 bin ile 20’ ne ulaştığından söz edilmektedir. Yine aynı raporda Türkiye’den çatışma bölgelerine geçen radikal unsurların oranının neredeyse Tunus, Suudi Arabistan ve Ürdün seviyelerinde olması ve radikal vasatı meydana getiren 10 bin-20 bin civarında bireyin bulunması, ülkemiz açısından bir tehdit niteliği taşıdığı vurgulanmaktadır. MİT’in raporuna göre 2011 yılından sonraki dört yıl boyunca Suriye ve Irak’a 2750 kişi savaşmaya gitmiştir.(Saymaz, 02 Aralık 2023)

Ayrıca MİT’in hazırlamış olduğu raporda ülkemizdeki selefilik ile ilgili şu çarpıcı ifadeler yer almaktadır: “Selefilik yorum ve inanç farkından ötürü birbirlerini tekfir ettiği, yani kafir saydıkları için ayrışıyor ve ortak hareket edemiyor. Bu yüzden Türk Selefilik 27 şehirde cemaatler halinde etkinlik gösteriyor. Bazıları El Kaide’ye, bazıları İŞİD’e yakın... Dernekleri, mescitleri ve kitapçıları bulunuyor. Etkili tele-vaizlerin etrafında toplanıyorlar. İnterneti etkin şekilde kullanıyorlar. En bilinenleri ise Iraklı Abdullah Yolcu, “Ebu Hanzala” diye anılan Halis Bayuncuk ve Murat Gezenler... Bayuncuk Grubu’nun İstanbul ve Ankara’da yasadışı ilkokulları bile var!”(Saymaz, 02 Aralık 2023)

Yine aynı raporda en çarpıcı bölüm ise şu ifadelerdir: “Türkiye’deki radikal selefilik oy ve vergi vermiyor, askere gitmiyor, çocukları okula göndermiyorlar. Diyanet’e bağlı camilere gitmiyor, kendi mescitlerinde namazlarını kıhyorlar. Tarikat ve cemaatlerin putperestlik olduğunu savunuyorlar. Mezar ziyaretlerini ve türbeleri küfür sayıyorlar. Selefilik, Suriye’deki iç savaştan sonra Türkiye’de kitleselleşti.”(Saymaz, 02 Aralık 2023)

Çalışmamızın buraya kadarki bölümünde ülkemizdeki Selefilik serüveninin genel bir fotoğrafını çekmeye çalıştık. Bundan sonraki bölümünde ise: Ülkemizde belli başlı ünlü selefiliklerin kimler olduğundan, kurdukları vakıf, dernek ve yayın evi gibi yapılardan genel olarak bahsedeceğiz ve son olarak ta çalışmamızın ana konusu olan ve kendilerini selefi mirasın sahibi olarak tanımlayan DEAŞ örgütünün ülkemizdeki yapılanmasından ve Türkiye Cumhuriyetinin DEAŞ terör örgütüyle yürüttüğü mücadeleden bahsetmeye çalışacağız.

Türkiye’deki Selefi Gruplar ve Ünlü Selefi İsimler

Türkiye’de Selefilik denilince ilk akla gelen isimler Osmanlı dönemi âlimlerinden Çivizâde Muhyiddin Mehmed Efendi (ö. 954/1547) ve Birgivi Mehmed Efendi (ö. 981/1573) gibi isimlerdir.(Ünal & Cengiz, 2019, s. 461) Yine Osmanlı döneminde ortaya çıkan dinî ve toplumsal nitelikli bir hareket olan Kadızâdeliler, selefi fikriyata sahip bir grup olarak zikredilse de bu ideolojinin ortaya çıkışını Osmanlı sistemindeki idarî, ekonomik ve sosyal problemlere çare arayışı şeklinde tanımlayabiliriz. Kadızâdeliler, İbn Teymiyye’den esinlenen sistemsiz bir hareket olmanın ilerisine geçememiştir.(Uzunçarşılı, 1995, ss. 350-353) Bu hareketi tam anlamıyla selefi olarak nitelenmek çok isabetli bir tespit sayılmaz, zira İbn Teymiyye’nin tarihi süreçte İslâm düşüncesine sızan yabancı unsurları arındırmak suretiyle, dinî anlayışı ilk dönem saflığına döndürme(İşcan, 2014, s. 101) gibi bazı fikirlerinin tesiri altında kalmaları onları en fazla selefi bazı düşüncelerden etkilenmiş bir topluluk yapar. Sonuçta Kadızâdeliler, Osmanlı âlimleri arasından çıkmış, halkı din konusunda aydınlatırken bid’at sayılan konular üzerinde hassasiyet gösteren bir kesimi temsil etmektedir.(Baz, 2019, s. 208)

1950’li yıllardan itibaren Türkiye’de farklı alanlarda faaliyetler yürütmeye çalışan cemaatlerden bir tanesi de, Pakistan meseli Tebliğ Cemaatidir. Ahmet Saruhan ve Mustafa Adıgüzel, cemaat adına Türkiye’de tebliğ faaliyetlerinde bulunan ilk öncüler olmuştur. İstanbul’da sınırlı imkânlarla başlayan davet çalışmalarının merkezi, Mescid-i Selam ismiyle 1983’te İstanbul Sultançiftliği’nde inşa edilen camidir. Cami sadece ibadet mekânı değil, aynı zamanda cemaatin medresesi olarak da günümüzde faaliyetlerini sürdürmektedir.(Demir, 2019, ss. 50-51)

Türkiye’de sistemli bir halde Selefiyye sempatiyanı grupların ortaya çıkışını 1980’li yıllara gelindiğinde müşahede etmekteyiz(Çalışkan, 2016, ss. 61-62) Bu yıllarda ülkemizde görülmeye başlayan selefi fikirlerin temsilcisi aslen Kerküklü bir zat olan Abdullah Yolcu’dur.(Osman Arslan, 2018, s. 83) 1992’de kurulan Guraba Yayınları, onun eserleri başta olmak üzere çeşitli yayınlar ile Selefilik davasını devam ettirmektedir.(Guraba Yayıncılık, t.y.) Türkiye’de Guraba grubundan farklı olarak büyüklü küçüklü farklı selefi oluşumlar

bulunmaktadır. 1984 Diyarbakır doğumlu Ebu Hanzala künyeli Halis Bayancuk, Tevhid ve Sünnet cemaati buna örnek olarak verilebilir. Ebu Hanzala, bu cemaat içerisinde Tevhid Dersleri başlığıyla konuşmalar yapmaktadır. “Tevhid Dergisi” ve “tevhiddersleri.org” adlı internet sitesi grubun dijital yayın mecrasıdır. Aynı zamanda Halis Bayancuk’un YouTube kanalı aracılığıyla yayınladığı sohbet videoları mevcuttur. Çeşitli internet siteleri, sosyal medya araçları ve özellikle Youtube kanalları, Türkiye’deki selefi zihniyet mensubu başka şahıs ve akımların fikirlerini yaymak için kullandıkları platformlar haline gelmiştir. Ebu Zerka adlı yayıncı Youtube üzerinde Zerka Medresesi diye bir sayfa kurmuş ve burada akaid konularında vaazlar paylaşmaktadır. Aynı şekilde Abdülkadir Polat gibi bazı isimler, bu kanal aracılığıyla yayınladıkları videolar ile selefi düşünce mensubu kişiler olarak zikredilebilir. Ziyaeddin el-Kudsi adlı yazarın çeşitli kitaplarını neşreden Hak Yayınları etrafında meydana gelen Hakka Davet Cemaati de selefi bir çizgide faaliyet göstermektedir.

Bunların dışında Türkiye’de faaliyette bulunan ancak herhangi bir silahlı eyleme katılmamış çok sayıda radikal İslamcı örgütten bahsetmek mümkündür. Bunlar arasında: Rahmet, Vahdet, Yeryüzü, Yöneliş, Akabe, Sahabe, Ekin, Burç (Tohum), Yıldız, Fecr, Tevhid-i Çekirdek, Mücadele gibi grupları saymamız mümkündür. Daha ziyade otantik/yerli diyebileceğimiz bu gruplara karşın kökleri sınırlarımızı aşan,(Hablemitoğlu, 2003, s. 116) Hizbullah, Hizbu’t Tahrir, El-Kaide, AFİD (Kaplancılar) son yıllarda DEAŞ gibi yapılar başta olmak üzere, silahlı eylemlerde bulunanlar da olmuştur. Öte yandan İslami Hareket Örgütü (İHÖ), Tevhid Selam Kudus Ordusu, Türkiye İslami Hareketi (Malatyalılar-Şafak Grubu), Ceyşullah, İBDA-C (Ak Doğuş), Cemiyet ve Cemaatler Birliği (İCCB), Vasat gibi örgütlerin de Türkiye için ciddi tehdit oluşturdukları ve kanlı saldırılar gerçekleştirdikleri görülür.(Çakır, 2001, s. 140)

Seleflerin Türkiye’de Yürüttükleri Faaliyetler

Kitaplar ve Yayınevleri

Türkiye’deki Selefi cemaatler çoğunlukla faaliyetlerini kurdukları yayınevleri vasıtasıyla yürütmüşlerdir. Tevhid kitabevi, Şehadet Yayınları, Me’va Yayınevi, Neda Yayınları bu bahsi geçen yayınevlerine verilebilecek örneklerdendir. Tekfirci Selefiligi savunan bazı kitaplar ise yayınevi olmaksızın, kaçak yollarla lisansız bir şekilde basılmıştır. (Abdullah Furkan eş-Şami, yayınevisiz). Bazı Selefi kitaplar ise müstear isimle basılmaktadır. Bu bağlamda Selefi grupların günümüzde kendilerine ait yayınevleri kurarak hem kitap basım işlemi hem de kitap satışı yaptıkları böylece cemaate ait fikirleri savunurken aynı zamanda finansal destek sağladıkları anlaşılmaktadır. Aynı zamanda bu yayınevlerinde ve satış yerlerinde ideolojik yakınlığı bulunan farklı radikal Selefi grupların kitapları da satılmaktadır. Bu durumun başlıca nedenleri arasında kitap basım süreçlerini daha rahat karşılayabilmek, herhangi bir yasal prosedüre takılmadan kitap yayımlamak yer almaktadır. Yürütülen bu faaliyet sayesinde kitap basımını ekonomik anlamda daha küçük maliyetle gerçekleştirmek, kitapları doğrudan okuyucuya ulaştırmak daha kolay olmaktadır. Ayrıca kendilerinin dışında bir yayınevine kitap bastırmak için gereken bir

takım izin ve telif şartları gibi süreçler kolaylıkla aşılmaktadır. Böylece Selefi gruplar bir taraftan kendi kitap basımını bağımsız gerçekleştirirken diğer taraftan kendi kurdukları kitabevlerinden satış hizmetini bizzat kendileri gerçekleştirmektedir. Nitekim satış merkezleri olan kitabevleri Seleflerin kendi üyeleri arasındaki sosyalleşme ağının önemli bir parçasını oluşturmaktadır.(Dağcı, 2023)

Dergiler

Türkiye’de Selefi gruplar büyüklüklerine ve finansal güçlerine göre haftalık, aylık, üç aylık gibi sürelerle dergiler yayımlanmaktadır. Bu dergilerde güncel bir konu tespit edilerek bu konu etrafında gerçekleştirilen ideolojik ağırlıklı tartışma, değerlendirme ve analizler paylaşılmaktadır. Bu analizler muhakkak grubun kendi din anlayışı veya dünya görüşü uygun olarak ortaya konulmaktadır. Kuşkusuz bu dergiler yalnızca gruba bağlı olan sadık üyeler için yayın yapıyor değildir. Dergi vasıtasıyla cemaatten farklı düşünen kitlelere grubun ideolojisini, din anlayışını, inançlarını tanıtmak, yaymak, etkilemek, ikna etmek, değiştirmek hedeflenmektedir. Bu anlamda günümüzün Selefi dergilerinde retorik ağırlık bir dil ve dinsel ideolojik bir telkin dikkati çekmektedir. Örneğin Türkiye kamuoyunda sık gündeme gelen Tevhid Grubuna ait “Tevhid Dergisi” aylık olarak yayımlanmaktadır. Dergi 2012 yılından itibaren yayını kesintisiz sürdürmüş, halen de sürdürmeye devam etmektedir. (bkz. www.tevhiddergisi.org). “Tevhid Dergisi” ilave olarak “Tevhid Çocuk” dergisi de çıkarmaya başlamıştır. Konya merkezli faaliyet gösteren Takva Grubu, “Takva” adıyla bir dergi çıkarmaktadır. Selefi gruplara ait bu iki dergi dışında farklı gruplara ait dergiler de mevcuttur.(Uzun, 2011, s. 173) Örneğin son yıllarda ülkemiz için ciddi problemler oluşturan DEAŞ Terör Örgütü de Türk halkına yönelik dijital ortamda çıkartmış olduğu “Kostantiniyye” dergisi ile radikal selefi düşüncelerini yayarak kamuoyu oluşturmaya ve kendisine taraftar toplamaya çalışmıştır.

Fiziki Mekânlar (Dernekler ve Mescitler)

Türkiye’deki Selefler faaliyet ağlarını merkez olarak gördükleri İstanbul’un dışına taşınmayı başarmışlardır. Bugün Bursa, İzmir, Ankara, Adana, Gaziantep, Antalya, Konya, Kayseri, Nevşehir, Denizli, Manisa, Kahramanmaraş, Diyarbakır, Erzurum, Bayburt gibi illerde muhtelif isimlerde dernekleri bulunmaktadır. Başta Guraba Derneği, Tevhid ve Sünnet İlimlerini Yayma Derneği ve Ülfet İlim Yayma Kültür ve Yardımlaşma Derneği olmak üzere İstanbul’da faaliyet gösteren derneklerdeki davetçiler buralardaki faaliyetleri organize etmektedirler.(Altun, 2015, s. 100)

Bu dernek faaliyetleri dışında özellikle radikal Seleflerin yöneldikleri diğer bir faaliyet alanı ise kendilerine ait mescitlerdir. Bu mekânlar sadece ibadet mekânı olarak görülmemektedir, sembolik anlamı yanında mescitlerin birçok farklı sosyal işlevleri de vardır. Diyanete bağlı camilere gitmeyen radikal selefler Cuma namazlarını cemaatle bu mescitlerde kılınmakta, belli aralıklarla dinî sohbetler, toplantılar, irşad faaliyetleri, Arapça ve dinî bilgiler hakkında dersler yine bu mescitler aracılığıyla yürütülmektedir. Ayrıca mescitlerde kütüphane, çay ocağı, eğer iki katlı ise büro şeklinde odalar

yer almaktadır. Mescitlerin kira gideri ve diğer masrafları ise geleneksel dinî grup biçimlerinde görüldüğü gibi gelir durumu iyi olan üyelere toplanan bağışlarla karşılanmaktadır.(Dağcı, 2023, s. 8544)

Sosyal Medya

Sosyal medyanın pratikliği, eş zamanlı olarak hızlı bir şekilde bilgi alışı verişine ve her çeşit doküman paylaşımına olanak sağlaması bütün seküler ve dinî gruplar üzerinde etkili olduğu gibi Selefi gruplar üzerinde de etkili olmuştur. Bu yüzden ki, Selefi gruplar sosyal medyanın sunmuş olduğu bu fırsatlar dünyasına kayıtsız kalamamışlardır. Dünyanın farklı coğrafyalarındaki Selefi grupların veya Selefi bireylerin mobilizasyonunu sağlayan en önemli ortam sosyal medya araçlarıdır. Weimann'a göre dünyadaki radikal Selefi gruplar internet aracılığıyla 2000'li yılların başlarından itibaren yoğun bir şekilde internetin ve sosyal medyanın tüm nimetlerinden faydalanma çabası içine girmişlerdir. Bu yapılar internet ağıyla birlikte katı hiyerarşik örgütlerden, gevşek bir şekilde birbirine bağlı yarı bağımsız gruplar formuna dönüşmüşlerdir.(Weimann, 2004) Bu son söylediğimiz cümleden hareketle Selefi grupların sosyal ağlar eliyle hızlı bir değişime ve başkalaşıma maruz kaldıkları söylenilebilir. Aslında modern zamanların getirdiği bu değişim ve dönüşümler toplumsal alanda kendine karşılık bulan seküler veya dinî içerikli bütün gruplar için söz konusudur. Çünkü legal veya illegal bütün sivil toplum örgütleri sosyal medya ortamlarını kullanarak savundukları görüşlerin tartışılmasını, ideolojilerinin yayılmasını arzular. İnternet bu konuda tahrik edici bir etkiye sahiptir.(Onat, 2010, s. 108) Dolayısıyla Selefi grupların dijital dünyada var olma çabaları kendi görüşlerini yaymak içidir, denilebilir. Sosyal medya üzerinde yapılan bir çalışmaya göre, Türkiye'deki Selefi gruplar kendi ideolojilerini yaymak ve diğer dinî ortamlarda kendilerine alan açabilmek için Facebook, YouTube, Twitter ve sanal blogları aktif olarak kullanıyor olmaları, son söylediğimiz destekler mahiyettedir. Selefi gruplar bu medya araçları ile dijital ortamlarda propagandalarını etkin bir şekilde gerçekleştirmenin yarışı içindedirler.(Tapan, 2019, s. 47)

Türkiye'de Seleflerin Toplandıkları Şehirler

Türkiye'de Selefler hemen hemen her ilde bulunmakla birlikte İstanbul başta olmak üzere Bursa, İzmir, Ankara, Adana, Gaziantep, Antalya, Konya, Kayseri, Nevşehir, Denizli, Manisa, Kahramanmaraş, Diyarbakır, Erzurum, Bayburt gibi illerde daha yoğun yaşamaktadırlar.

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 2014 yılında hazırlanmış olduğu bir rapora göre, özellikle 2014 yılından sonra Türkiye'nin Güneydoğusundaki çatışma bölgelerine giden kişilerin yaşadıkları şehirler belirtilmiştir. Polis tarafından hazırlanan bu rapor ülkemizde selefi düşünceye sahip olan kişilerin hangi şehirlerde yoğunlaştığını göstermesi açısından önemlidir. Ayrıca bu rapor 2014 yılından sonra bölgeye göç gelişlerin arttığını, örgüte katılmak isteyen kişilerin örgütle bağlantılı lojistikçiler veya kaçakçıların yardımıyla sınırı geçtiklerini, çatışmalarda yaralananların ise tedavi amaçlı Türkiye'ye döndüklerini belirtmektedir. Raporla, dönenlerin kimliklerini gizledikleri ve yardım çalışması gibi insani mülahazalarla Suriye'ye geçtiklerini söyledikleri kaydedilmiştir. Kimi cihatçıların zamanla

ailelerini de yanlarına aldıkları anlatılarak, "belli bir yoğunlaşma gözlenmemekle birlikte Türklerin daha ziyade Rakka ile Türkiye sınır hattına yakın bölgelerde ikamet ettikleri, nispeten yerleşik bir hayata geçtikleri" vurgulanmıştır. En çok selefinin çıktığı ilk üç şehrin Konya, Ankara ve Adana olduğu saptanan raporda, Doğu ve Güneydoğu'dan gidenlerin İç Anadolu'dan gidenlerin yarısı oranında olduğu belirtilmiştir. Bu durumun, Doğu'daki tarikat ve cemaat varlığının çok güçlü olmasından ve Hizbullah taraftarlarının çatışma alanlarına soğuk bakmasından kaynaklandığı ifade edilmiştir. Rapora göre, Irak ve Suriye'deki seleflerin il dağılımı şöyledir: Konya (629), Ankara (342), Adana (286), İstanbul (191), Gaziantep (143), Diyarbakır (94), Bursa (87), Van (71), Bingöl (57), Kayseri (54), Hatay (45), Adıyaman (44), Malatya (40), İzmit (33), İzmir (26), Erzurum (23), Mersin (21), Samsun (16), Trabzon (14), Antalya (11), Kars (9), Kahramanmaraş (8), Şanlıurfa (8), Elazığ (6) Sivas (5)(İşte Emniyet'in selefi raporu: Türkiye tabanları 20 bine ulaştı, bu bir tehdit - Son Dakika Haberleri, t.y.)

DEAŞ'ın Türkiye'ye Bakışı ve Türkiye Yapılanması

DEAŞ'ın Türkiye'ye Bakışı

DEAŞ'ın Türkiye Cumhuriyeti Devletine bakışını örgütün yayın organı olan "En-Nebe" Dergisi üzerinden vermiş olduğu siyasi mesajlardan okumak mümkündür. Bu doğrultuda DEAŞ'ın, Birinci Dünya Savaşı akabinde Orta Doğu'da oluşan ulus-devletler modelini kabul etmediği anlaşılmaktadır. Bölgedeki düzenin emperyalistler tarafından kendi çıkarlarına uygun şekilde oluşturulduğunu iddia etmektedir. Örneğin "en-Nebe" dergisinin on sekizinci sayısında bölgedeki düzenin tağutlar ile haçlıların karşılıklı menfaatleri üzerine kurulu olduğundan bahsedilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti her ne kadar emperyalistler tarafından inşa edilen bir devlet olmasa da DEAŞ'ın Türkiye'ye karşı da benzer bir yaklaşım sergilediği anlaşılmaktadır. Çünkü Türkiye yönetim sistemi olarak Batı tipi bir devlet yönetimini benimsemiştir. Ayrıca "en-Nebe" dergisi dahil örgütün diğer yayın organları tarafından Türkiye için laik/seküler devlet vurgusu yapılmaktadır. Özellikle "en-Nebe" Dergisi'nin 14. Sayısında Türkiye'nin Batı sistemine bağlılığı vurgulanmıştır. Türkiye'nin Birleşmiş Milletler üyeliği, NATO üyeliği, Avrupa Birliği üyeliğine aday ülke statüsü, Batı bloğuna bir bağlılık olarak sunulmuştur. Türkiye'de ABD üslerinin varlığı ve tarihte dış politika konusunda ABD ile birlikte hareket ettiği dönemlerin olması ve anayasada yer alan laiklik ilkesi DEAŞ'ın gözünde Türkiye'yi tağut bir rejim olarak görmesine neden olmaktadır. Çünkü laik ülkelerde medeni hukuk geçerli olur ve Tekfir Doktrininde görüldüğü gibi bu DEAŞ'a göre küfürdür. Bunun dışında son dönemde Türkiye'nin DEAŞ aleyhinde gerçekleştirdiği askeri operasyonlar, diğer ülkelere hava sahasını açması ve Barzani'ye bağlı silahlı güçlere karadan yol vermesi okuyuculara hatırlatılarak Türkiye aleyhinde propaganda malzemesi olarak kullanılmaktadır. Aynı derginin 11. Sayısında sözde el-Şam Cephesi komutanlarından Muhammed Abdulaziz ile gerçekleştirilen röportajda Türkiye; Amerika Birleşik Devletleri, Suudi Arabistan ve Katar ile uyum içinde hareket ettiği yönünde bir ifade kullanılmış ve Türkiye'yi yönetenler için "tağut" sıfatı yakıştırılmıştır. Buna paralel

olarak Türkiye ile ilgili haberlerde sıra dışı bir durum 57. sayıda görülmüştür. DEAŞ, “en-Nebe” Dergisi’nde sadece kendisinin gerçekleştirdiği eylemleri ve buralarda elde ettiği kazanımların propagandasını yaparak Türkiye’ye vermiş olduğu söz de hasarı anlatmıştır. Ayrıca Türkiye’nin örgüte karşı yapmış olduğu askeri operasyonlar 57. sayının kapağında “Türkiye’nin cinayetleri” başlığı ile haber yapılmıştır. Alt metinde ise “laik, kâfir hükümet” başlığı kullanılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti’nin tehdit olarak gördüğü PKK ve Esad yönetimi bağlamında DEAŞ ile ortak bir noktası olmasına rağmen Türkiye’nin kendi iradesiyle benimsediği küresel sistem ve değerlerin yanı sıra son dönemde yürüttüğü askeri faaliyetler nedeniyle DEAŞ tarafından düşman olarak görüldüğü sonucu dergi yayınlardan çıkarılabilmektedir.(Salihi, 2019)

Bunların yansısı DEAŞ’ın Türkiye halkını tekfir etmek için kullandığı argümanları arasında; oy kullanmak, demokratik bir ülkede yaşayıp devlet kademelerinde görev almak, türbe ziyaret etmek, namaz kılmamak gibi fiiller yer almaktadır. DEAŞ terör örgütünün dijital yayın aracı “Rumiyah” Dergisinin 9. sayısında (Mayıs 2017); (sözde) müşrikleri ve kâfirleri tekfir etmeme küfrünün Türkiye’de çok sık görüldüğü” konusuna yer verilerek Türk halkının neredeyse tamamına yakını (sözde) kâfir olmakla itham edilmiştir. DEAŞ terör örgütünü, bu yaklaşımla varmaya çalıştığı sonuç, Türk halkını (sözde) dinsiz addederek, doğrudan sivillere yönelik gerçekleştirdiği eylemleri, kendisine bağlı militanları nezdinde meşrulaştırmaya çalışmaktadır.

DEAŞ’a göre Türkiye’de yaşayan insanların büyük çoğunluğunda mezarlık ve türbelerle ilgili bidat, şirk, küfür ve hurafe inanç, laf ve amel bulunmaktadır. Ayrıca örgüt Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Diyanet İşleri Başkanlığı’nın, halkın şirkleri işlemesine olanak sağladığı ve onları bu din dışı davranışlara karşı uyarmadığı, şirkin, küfrün ve bidatın kaynağı olan tasavvuf tarikatlarının ise, resmi din işlerinden sorumlu kurumlar ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümet’inden daha etkin bir şekilde halkı saptırma noktasında çalıştığı ifade edilmektedir.(Rumiyah 3, 1438; Rumiyah 6, 1438)

DEAŞ’ın Türkiye Yapılanması

Günümüzde kullandığı teknoloji ve gerçekleştirdiği eylemlerin yapı itibarıyla küresel bir boyuta ulaşmış olan terörizm ve terörizm kaynaklı meydana gelen çatışmalar, dünya genelindeki tüm ülkeleri ve doğal olarak tüm insanlığı tehdit eder hale gelmiştir. Bu sebepten dolayıdır ki, dünya genelinde ciddi boyutlara ulaşmış bir güvenlik tehdidinin var olduğunu müşahade etmekteyiz. “Güvenlik” konusu bireylerin ve devletlerin hayatlarını devam ettirmeleri bakımından çok önemli olduğundan tüm dünyada ve özellikle özel konumu nedeniyle Türkiye’de en öncelikli konulardan biri olmuştur. Birey ve devletlerin güvenliğinin sağlanması ise büyük ölçüde güvenlik kuvvetlerinin gücü, kapasitesi, teknoloji kullanımı ve geliştirdiği strateji ve politikalarla ilişkilidir. Türkiye’nin kültürel fay hatlarının üzerinde bulunması Yunanistan, İsrail ve Ermenistan gibi kutsal devlet arayışında olan ülkelerin bazı hayali topraklarını içermesi ve emperyalist devletlerin göz diktiği önemli doğalgaz ve petrol yataklarına yakınlığı Türkiye’deki terör faaliyetleri ve tehditlerin tırmanışa geçmesine neden olurken terör odaklı

yapıların Türkiye de yapılanması da etkili olmuştur. Örneğin 1920’lerde çeşitli suikastlar yaparak ortaya çıkan Nemesis Terör örgütü ortaya çıkmıştır. Adı geçen Marksist-Leninist Terör Örgütleri’ni daha sonraları özellikle İran devrimi, Afgan Savaşı ile ortaya çıkan ve yer yer Türkiye’de de etkili olan Hizbullah gibi radikal İslami Terör Örgütleri izlemiştir. Bu terör örgütlerinin birçoğu, günümüzde tamamen veya kısmen pasifleşmiş de El-Kaide Terör Örgütü mirasını DEAŞ Terör Örgütüne bırakmıştır.(Erdoğan & Deligöz, 2015, s. 6) Radikal İslami bir örgüt olan DEAŞ sahip olduğu kabiliyet sayesinde dünyanın pek çok bölgesinde eylem yapabilecek kapasiteye sahiptir. Bu bağlamda zaman zaman Türkiye’de de büyük kayıpların yaşandığı terör eylemleri örgüt tarafından gerçekleştirilmiş ve örgüt Türkiye bir yapılanma gayreti içerisine girmiştir. DEAŞ’ın Türkiye’de eylem yapabilmesinin arka planında bu örgütün halk nezdinde taban bulabilmesi gerçeği vardır.(Teltik, 2020, s. 2)

DEAŞ’ın Türkiye yapılanmasına dair ilk bilgiler örgütün medya kanadı el-Furkan Medya tarafından yayınlanan 18 dakikalık bir videoda ortaya çıkmıştır. Bu söz konusu videoda topraklarını yitirmiş olsa da küresel halifelik vizyonunu canlı tutmaya çalışan örgüt lideri el-Bağdadi, kurmaylarıyla birlikte 10 farklı dosyayı incelemektedir. Dosyaların okunaklı olanlarının üzerinde, Yemen Vilayeti, Somali Vilayeti, Kafkasya Vilayeti ve Türkiye Vilayeti yazılarının bulunuyor olması, örgütün Türkiye ile ilgili niyetlerini ortaya koymasından önem arz etmektedir.

Yaşanılan bu gelişme ile DEAŞ, örgütsel yapılanma şeması içerisinde Türkiye’yi artık bir vilayet olarak gördüğünü, Türkiye’deki DEAŞ eylem ve faaliyetlerinin artık resmen DEAŞ Türkiye Vilayeti yapılanmasının sorumluluğuna girdiği izlenimini tüm dünya kamuoyuna vermeye çalışmıştır. Daha önce de DEAŞ, Suriye ve Irak’ta güçlü olduğu dönemde Türkiye üzerinden silah, mühimmat ve patlayıcı hammaddesi taşıma girişimlerinde bulunan örgüt, birçok militan ve aileyi DEAŞ kontrolündeki topraklara Türkiye üzerinden kaçak yollardan geçirmeye çalışmıştır. Ama buna rağmen bilinen DEAŞ hiyerarşisinde Türkiye için bir vilayet yapılandırması oluşturulmamıştır. Diğer bir deyişle DEAŞ Türkiye için bir “sözde bir vali” atamamış, Türkiye’deki yerel gruplarla pragmatik ilişkiler kurmayı tercih etmiştir. El-Bağdadi’nin bulunduğu 18 dakikalık video bu durumun değişmiş olabileceğinin ilk işareti olarak kabul edilmesi bakımından önemlidir.

DEAŞ’ın Türkiye’yi artık kendi hiyerarşisindeki bir vilayet olarak görüyor olabileceği çıkarımlarını destekler mahiyetteki bir gelişmede el-Bağdadi’nin Türkiye Vilayeti yazılı dosyanın görülmesinden iki ay sonra yaşanmıştır. Örgütün “Amaq Haber Ajansı” tarafından Türkiye Vilayeti başlıklı bir Türkçe biat videosu servis edilerek, örgütün Türkiye yapılanmasına dair haberler yayılmıştır.

Temmuz 2019’da yayımlanan bu videoda şer’i isminin Ebu Katade el-Türki olduğu belirtilen bir kişi el-Bağdadi’ye bağlılık yemini ediyor, yanındaki üç kişiyle birlikte DEAŞ’e bağlılığını tekrarlıyordu: “Safların temizlendiği bugünde, Allah’ın dinini yeryüzünün tamamına hâkim kılınca kadar sizinle savaşmaya devam edeceğiz. Bu yolda sebat etmek üzere, müminlerin emirine (Ebubekir el-Bağdadi’ye) biatımızı yeniliyoruz.” Yaşanılan bu olay Temmuz 2019’da örgütün Türkiye

Vilayeti yapılanmasını oluşturduğunu gösteriyor olsa da ancak o tarihten bu yana, bu yapılanmayla birlikte anılan herhangi bir olay gerçekleşmemiştir.

DEAŞ'ın Türkiye yapılanması hakkında, ilk defa canlı bilgi akışı Mart 2021'de Türkiye'ye kaçak yollardan girmeye çalışırken, ÖSO kontrolündeki bölgede MİT tarafından yakalanan DEAŞ mensubu Kasım Güler'in ifadelerine dayanmaktadır. Güler'in verdiği bilgilere göre 2019'dan beri aktif olduğu sanılan ancak faaliyetleri kamuoyu tarafından bilinmeyen örgütün Türkiye yapılanması 2019'daki Türkçe biat videosuyla değil, bu videodan iki yıl önce, 2017'de kurulmuştur. Türkiye'de tanınmış DEAŞ mensuplarının liderlik ettiği yapı Güler'in anlatımlarına göre, Türkiye'de düzenlenecek şiddet eylemleri için birçok girişimde bulunuyorsa da eğitilmiş militanların olmaması, mali ve lojistik kaynak yetersizliği gibi sebeplerle gerçekleştirilememiştir.

Yine aynı şekilde Kasım Güler'in ifadesine göre, Tabka'da çalıştığı hastanede kendisini ziyarete gelen Nusret Yılmaz, Türkiye Vilayeti yapılanmasının kurulduğunu Güler'e bildirmiş ve kendisiyle birlikte çalışmasını önermiştir:

"Nusret Yılmaz yanıma geldi. Bana kendisinin DEAŞ tarafından Türkiye Valisi olarak görevlendirildiğini ve benim de yanlarında bulunmamı istediklerini söyledi."

Bu tarihten sonra DEAŞ'ın Türkiye yapılanması hız kazanmaya başlamış ve örgüt bu yapılanma üzerinden bir takım eylemler gerçekleştirmiştir.

DEAŞ'ın Türkiye Yapılanmasının Kuruluşu

Nusret Yılmaz dönemi

Kasım Güler'in verdiği ifadeye göre DEAŞ'ın Türkiye yapılanmasının kuruluşu Nusret Yılmaz ile başlamaktadır. Güler'in verdiği ifadeden anlıyoruz ki, Türkiye'de ki yapılanmanın ilk lideri, bir başka ifadeyle örgütün Türkiye sorumlusu 10 Ekim 2015 Ankara Saldırısı ve 20 Temmuz 2015 Suruç Saldırısı gibi eylemleri düzenleyen ve aynı zamanda Gaziantep yapılanmasının mensuplarından Nusret Yılmaz'dır. Örgütün Gaziantep yapılanmasının lideri Yunus Durmaz gibi, 1984 doğumlu Nusret Yılmaz da Gaziantep'te Genç Ensar Derneği'nin faaliyetlerine katıldığı iddialar arasındadır. Gaziantep DEAŞ'ın Türkiye yapılanmasının ana üstü olarak kullandığı bir şehir konumundadır. Hatta Gaziantep'ten günde 100 kişinin DEAŞ saflarına katılmak için sınır geçtiği örgüt mensuplarının kendi aralarında yaptıkları telefon konuşmalarından ortaya çıkmaktadır. (Acarer, 2017, s. 221) Gaziantep yapılanmasının Türkiye'deki eylemlerini artırmayı planladığı bir dönemde Yunus Durmaz yazdığı bir mektupta, Nusret Yılmaz'a daha çok sorumluluk vereceğinden söz etmiştir:

"Nusret'e söyle, inşallah bu amellerden (eylemlerden) sonra kendisini Mersin'e Emni sorumlu olarak gönderelim. Gelsen, mecmuasını (Ketibeden, yani askeri birlikten daha az sayıda kişi içeren askeri birim) kursun ve amel etsin (Eylem yapın). Şimdiden talep et, hazırlığa başlasın."

Kasım Güler'e göre Türkiye yapılanmasının yardımcılığı görevini Şahap Varış üstlenmiş ve bu yeni yapılanmada DEAŞ'ın sözde Türkiye Vilayetinin dini işleri Ahmet Güneş'e bağlanmıştır. Kasım Güler ile Mustafa Dokumacı ise Türkiye Vilayeti Şura Heyeti'nin diğer üyelerini oluşturmuştur.

Kasım Güler'in anlatımlarına göre, Ocak 2017-Kasım 2017 arasında DEAŞ'ın Türkiye yapılanmasına liderlik eden, yani diğer bir deyişle "DEAŞ'ın Türkiye Emiri" olarak görev yapan Nusret Yılmaz döneminin önemli girişim ve gelişmeleri şöyledir: Nusret Yılmaz'ın DEAŞ'ın Türkiye sorumlusu olduğu dönemin en önemli girişimi, gelecekte yapılabilecek eylemler düşünülerek Türkiye'de çeşitli noktalara silah gömülmesiydi. Kasım Güler, silahların gömülmesinde İlhami Balı'dan yardım aldığından bahsetmiştir. Güler'e göre silahlar hem bölgedeki toplulukları hem de sınır hattını iyi bildiği için, Türkiye'ye sokulmak üzere İlhami Balı'ya teslim edildi. Balı, kaçakçılar aracılığıyla el-Bab bölgesinden silahları Türkiye sınırı içinde kalan noktalara gömdürüyor, daha sonra silahların gömüldüğü koordinatlar Türkiye içinde bulunan DEAŞ mensuplarına bildiriliyordu. Gömüldüğü yerden çıkarılan silahlar eylemlerin gerçekleştirilebileceği kentlere götürülüyor ve uygun noktalara tekrar gömülüyordu. Mersin, Denizli ve Ankara gibi illere çeşitli tiplerde silahların gömüldüğünü yine Gülerin verdiği ifadelerden anlıyoruz. Ayrıca Gülerin verdiği ifadelerden anlaşılan Nusret Yılmaz döneminde DEAŞ'ın Türkiye yapılanması ses getirebilecek birçok eylem girişiminde bulunmuştur. Ancak bunların sadece birinde, yani Adana-İncirlik'teki ABD üssüne yapılması planlanan saldırı için eğitilmiş militanlar ve lojistik destek sağlanabilmiş, diğer eylem girişimlerin gerçekleştirilmesi noktasında örgüt tarafından bir destek sağlanamamıştır.

DEAŞ'ın Türkiye yapılanmasının giderleri Vilayeti'nin masraflarının DEAŞ komuta kademesi tarafından karşılanıyordu. Bu harcamalar Emni birimine rapor ediliyor, Emni de bu harcamalar karşılığında DEAŞ'ın Şura Heyeti'nden aldığı mali kaynağı vilayet yönetimlerine aktarıyordu.

Ayrıca Kasım Gülerin verdiği ifadeye göre DEAŞ Türkiye medya yapılanmasını oluşturan İdrak Medya girişimi, Nusret Yılmaz döneminde başlatıldı. İdrak Medya isimli birimin ilk sorumlusu Mustafa Dokumacı'ydı. Bu birim Arapça ve Rusça yayınları tarayan görevlileri ve haber editörlerinden oluşuyordu.

Mustafa Dokumacı Dönemi

Güler'in verdiği ifadeye göre, Kasım 2017'de Deyrezor'a düzenlenen bir hava saldırısında Nusret Yılmaz ile Ahmet Güneş öldürülmüştür. Bunun üzerine DEAŞ Türkiye yapılanmasında Nusret Yılmaz'dan boşalan yere Mustafa Dokumacı'yı atamıştır.

Mustafa Dokumacı, Türkiye kamuoyunun yakından bildiği bir kişidir. Şöyle ki 5 Haziran 2015 Diyarbakır HDP Mitingi Eylemi, 20 Temmuz 2015 Suruç Eylemi ve 10 Ekim 2015 Ankara Eylemini gerçekleştiren faillerin tamamı Adıyaman'daki İslam Çay Ocağı etrafında örgütlenmişti. İslam Çay Ocağı'nı çalıştıran kişi Yunus Emre Alagöz'dü fakat örgütlenmenin merkezindeki kişi, 2008'de Vasat üyeliği iddiasıyla soruşturma geçiren Mustafa Dokumacı'ydı. Hatta Emniyet, Adıyaman'da örgütlenip DEAŞ'e giden gençler için Dokumacı Grubu ifadesini kullanmaktaydı.

Nusret Yılmaz'ın ölümünden sonra DEAŞ'ın Türkiye yapılanmasında lider olan Mustafa Dokumacı'nın beyin takımı Şahap Varış ve Kasım Güler gibi isimlerden oluşuyordu. Dokumacı dönemindeki en dikkat çekici gelişme, iller örgütlenmesindeki idari değişimdi. Emni biriminden gelen talimat doğrultusunda, Mustafa

Dokumacı 2018'de Mekteb-i Faruk adı altında yeni yapılanmaya gitti. Mekteb-i Faruk direk olarak Emni'ye bağlıydı, Mekteb-i Faruk şemsiyesi altındaysa, Kasım Güler'e göre Türkiye, Rusya, Ukrayna, Azerbaycan gibi ülkelerin yanı sıra güvenlik gerekçesiyle isimleri Kasım Güler'den bile gizlenen üç-dört Avrupa ülkesi vardı. Yani 10'a yakın ülke Mekteb-i Faruk isimli bu yeni yapıya bağlanmıştı, Mustafa Dokumacı tüm bu örgütlenmenin lideri olarak örgüt adına hareket ediyordu.

Dokumacı döneminde DEAŞ Türkiye'deki örgütlenmeyi finanse etmekte oldukça zorlanmıştı. Kasım Güler'e göre, DEAŞ'ın Türkiye yapılanmasının komuta merkezi Deyrezor'dan İdlib'e taşındığı zaman Mustafa Dokumacı yanında 300 bin dolar civarında bir parayla gelmişti. Bu kaynakla bir süre maaşlar ödendi ve silah temin edildi. Bu kaynağın bitmesinden sonra kısa süreli olarak DEAŞ'ın Emni teşkilatından birkaç ayda bir 25, 30, 40 bin dolar gibi destekler gönderilmişti. Ancak Kasım Güler Emni'nin bir noktada, "Para yok, herkes kendi başının çaresine baksın" dediğinden bahsediyor. Bunun üzerine DEAŞ Türkiye yapılanmasına kaynak temini için Türkiye'deki çevrelere başvurdu. Kasım Güler'in anlattığına göre Türkiye içinde irtibatlı olunan gruplardan bağış yapmaları ve kampanyalar düzenlemek suretiyle para toplamları istendi. Türkiye'deki grupların topladığı, yardımlar çoğu zaman birkaç bin dolar tutarındaki bağışlar, hawala yöntemi kullanılarak DEAŞ'ın Türkiye teşkilatına gönderildi. Güler, güvenlik nedeniyle Türkiye'den gelen paraların hawala sistemine, Suriyeli kişiler ve Suriyeli sarraflar vasıtasıyla sokulduğunu belirtiyor. Ancak bu yolla sürdürülebilir bir kaynak akışı sağlanmış oluyordu.

Yine aynı şekilde DEAŞ'ın Gaziantep hücrelerine bağlı 150 kişiye canlı bomba eğitimi verdiği ve kişileri 120 dolar ile 690 dolar arasında değişen miktarlarda maaşa bağladığı ve Yunus Durmaz'ın Suriye'deki komuta kademesinden 50 bin ile 100 bin dolar para aldığı ve bu paranın 25 bin dolarını aylık olarak 40 ile 73 kişi arasında değişen kişilere maaş olarak ödediği polis tarafından ele geçirilen notlarda yazmaktadır.(Acarer, 2017, s. 220)

Kasım Güler dönemi

Mustafa Dokumacı'nın bir üst kuruluş haline gelen Mekteb-i Faruk'un liderliğine atanmasının ardından 2019'un ilk aylarında Türkiye yapılanmasının başına Kasım Güler getirildi. Ancak Güler'in görevi yaklaşık dört ay devam edebildi. Türkiye içinde bir şiddet eylemi düzenlenebilmesi için Emni birimi Mekteb-i Faruk'a, Mekteb-i Faruk da Türkiye teşkilatına baskı yapıyordu. Bu gelişme üzerine Kasım Güler Mekteb-i Faruk'a, Türkiye'de eylem gerçekleştirebilecek düzeyde donanımlı güçlerinin bulunmadığını bildirdi. Kasım Güler, bu raporu yüzünden görevden alındı.

Kasım Güler'in Türkiye içinde eylem düzenlemeyi başaramaması üzerine görevden alınması sonrasında, sırasıyla Ebu Ahmet el-Şami ve Şahap Variş DEAŞ'ın Türkiye yapılanmasının başında görev aldılar. Ancak bu isimlerde daha önceki yönetimler gibi başarısız oldular.(Eroğlu, 2022)

DEAŞ'ın Türkiye'de Gerçekleştirdiği Eylemler

DEAŞ'ın Türkiye'ye yönelik düzenlemiş olduğu intihar saldırıları birçok sivil vatandaşın yaralanmasına ve hayatını kaybetmesine neden olmuştur. DEAŞ ülkemizde

ve dünyada gerçekleştirmiş olduğu intihar saldırılarıyla ülkelerin sosyal fay hatlarını hedef alarak kaotik bir ortam yaratmayı hedeflemiştir. Türkiye'nin DEAŞ'a karşı aldığı sert önlemler karşısında DEAŞ terör örgütü lideri Ebubekir el-Bağdadi, 03.11.2016 tarihinde yayımlanan açıklamasında; "Türkiye'nin, DEAŞ'ın kafirlerle olan savaşından yararlanarak kendilerine saldırdığı, artık Türkiye'nin DEAŞ eylemleri kapsamına girdiği, (sözde) mücahidlerin Türkiye'yi korkuya ve dehşete boğması gerektiği" ifadelerini kullanmıştır. Aynı isim DEAŞ yaygın organlarından "Rumiyah Dergisi" nin Kasım 2016 ayı sayısında; "DEAŞ'lıların Türkiye (sözde) tağutuna ve mürtedlerine saldırımları gerektiği, öncelikli hedeflerin (sözde) küfrün önderleri ve tağut başkanları olduğu, sonrasında asker, polis ve hâkimlerin geldiği, Örgüt mensuplarının buldukları yerde sözde tağutların âlimlerine, destekçilerine, onunla dostluk kuran diğer partilerin üyelerine saldırımları gerektiği, Batı ülkelerinin vatandaşlarının da öldürülmesinin önemli olduğu" şeklinde ifadelerde bulunmuştur. Bu kapsamda, tüm propaganda organları eliyle mensuplarını Türkiye'ye yönelik saldırılara teşvik eden örgüt,(T.C. İçişleri Bakanlığı, 2017, s. 66) Türkiye'de 14 önemli terör saldırısı gerçekleştirilmiştir. İstatiksel olarak örgütün Türkiye'de gerçekleştirdiği eylemler şu şekildedir:

- 10 canlı bomba,
- 1 bombalı saldırı,
- 3 silahlı saldırı,
- Saldırıların sonucu 10'u polis ve 1'i asker olmak üzere toplam
- 304 kişi hayatını kaybetmiş,
- 62'si polis ve 7'si asker olmak üzere toplam 1.338 kişi yaralanmıştır.

DEAŞ'ın gerçekleştirmiş olduğu eylemler tahlil edildiğinde, saldırılarda önemli günler ve stratejik yerlerin seçilmiş olduğu tespit edilmiştir. DEAŞ mensubu yabancı terörist savaşçıların ülkemizde gerçekleştirdiği intihar saldırılarının üçü İstanbul'da, diğer beşi ise Diyarbakır, Suruç, Ankara ve Gaziantep gibi insan yoğunluğunun fazla olduğu şehirlerde gerçekleştirilmiş olması da dikkat çeken diğer bir özelliktir. Saldırıların yaşandığı dönemlere bakıldığında örgütün hedef tespit etme ve o dönemin hassasiyetlerine uygun hedef seçme yeteneğinin yüksek olduğunu söylemek mümkün gözükmemektedir. İntihar saldırılarının cihat ve şehitlik gibi dini kavramlar istismar edilerek yorumlanması DEAŞ'ın amacını meşrulaştırmak için dini nasıl araç yaptığını yansıtmaktadır. Kutsal metinler, hadisler, dini otoriteler ve fakihlerin oluşturduğu dini evren, örgüt tarafından motivasyon ve meşrulaştırma kaynağı olarak kullanılmıştır. DEAŞ dini kavramların kapsamlarını amacı doğrultusunda genişletip daraltarak intihar eylemcilerinin motivasyonlarını artırmada kullanmıştır. İstismar edilen bu kavramları ve dayanaklarını irdelemek, dini görünümlü terör örgütleriyle mücadele açısından önem arz etmektedir.(T.C. İçişleri Bakanlığı, 2017, s. 70)

DEAŞ Türkiye'de irili ufaklı yirmiyeye yakın eylem gerçekleştirmiştir. Ancak biz burada makalemizin fazlaca uzayacağını düşündüğümüz için örgütün gerçekleştirdiği eylemlerin sadece başlı çalarından bahsettik. DEAŞ'ın Türkiye'de gerçekleştirdiği belli başlı eylemler sırayla şu şekildedir:

Türkiye'nin Irak/Musul Başkonsolosluğuna Yönelik Eylem

Örgütün Türkiye'ye yönelik ilk büyük eylemi ise 11 Haziran 2014 tarihinde gerçekleştirdiği Musul Türk Konsolosluğu baskınıdır. Örgüt, 49 kişiden oluşan Musul Türk Konsolosluğu personelini rehin almıştır. 20 Eylül 2014'de hükümetin girişimleri sonucu rehinelere serbest bırakılmış, TBMM 2 Ekim'de kabul ettiği Bakanlar Kurulu tezkeresi ile Irak ve Suriye'ye girebilmenin yolunu açmıştır. Öte yandan 14 Eylül 2014'te DEAŞ'ın Kobani'yi kuşatması sonucu 200 bin civarı mülteci bölgeden kaçarak Türkiye'ye gelmiştir. DEAŞ, 6 Ekim 2014'de Kobani'ye girerek 3 bölgede hakimiyeti ele geçirmiştir. Ardından ise YPG ile sokak savaşlarına başlamıştır. Kobani'nin DEAŞ tarafından kuşatılmasının Türkiye'ye yansıyan olumsuz etkilerinden biri de 6-7 Ekim olayları olmuştur. PKK/KCK ve HDP'nin işbirliği ile halka "süresiz eylem çağrısı" yapılması yaklaşık 40 ilde sokaklara dökülen insanlardan yüzlercesinin yaralanmasına, 50 civarında kişinin de ölümüne sebep olmuştur.(Erdoğan & Deligöz, 2015, s. 7)

İstanbul Sultanahmet İntihar Eylemi

12 Ocak 2016 tarihinde saat 10.30 sıralarında Sultanahmet Dikilitaş'ta Alman Çeşmesi'ne yakın bir alanda DEAŞ terör örgütü mensupları tarafından intihar eylemi gerçekleştirilmiştir. Olay yerinde biri parçalanmış Canlı Bomba eylemcisine ait olmak üzere toplam 13 kişi hayatını kaybetmiş ve 16 kişi yaralanmıştır. Hayatını kaybedenlerden 12'si Alman turistlerden oluşmaktadır. Eylemcinin ise Rusya vatandaşı olduğu ve uyuyan hücre ya da geri dönen bir yabancı savaşçının eşi olabileceği belirlenmiştir.(Yalçınkaya, 2015, ss. 9-11)

İstanbul Reina Gece Kulübüne Yönelik Eylem

01 Ocak 2017 günü saat 01.15 sıralarında İstanbul İli Beşiktaş ilçe'sinde faaliyet gösteren 'REİNA' isimli eğlence mekânına yönelik DEAŞ terör örgütü mensubu bir şahıs tarafından uzun namlulu silahla saldırı eylemi gerçekleştirilmiştir. Saldırıda 1'i polis memuru olmak üzere 39 kişi hayatını kaybetmiş, 95 kişi yaralanmıştır.

Diyarbakır Güvenlik Güçlerine Yönelik Eylem

Diyarbakır İli Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen bir soruşturma kapsamında, çatışma bölgeleriyle irtibatlı oldukları belirlenen toplam 16 şüphelinin yakalanmasına yönelik 26 Ekim 2015 tarihinde 14 farklı adreste güvenlik güçlerince operasyon gerçekleştirilmiştir. Operasyon gerçekleştirilen Kayapınar İlçe'sinde meydana gelen patlama ve çatışma sonucunda 2 Polis Memuru hayatını kaybetmiş, 7 Polis Memuru yaralanmıştır. DEAŞ terör örgütü mensubu olan 7 terörist ölü olarak ele geçirilmiş ve 19 terör örgütü mensubu gözaltına alınmıştır.

Şanlıurfa/Suruç İntihar Eylemi

Türkiye'nin çeşitli illerinden gelecek, bir kampanya kapsamında toplanılan yardımcıları Ayn el Arab bölgesine götürmek amacıyla 260 kişi 19 Temmuz 2015 tarihinde Şanlıurfa ili Suruç ilçesine gelmiştir. İlçeye gelen bu gruptan yaklaşık 200 kişi bekleme yapmak, ihtiyaç gidermek için DBP İlçe Yönetimince Amara Kültür Merkezinde ağırlanmıştır. 20 Temmuz 2015 tarihinde grubun bulunduğu Amara Kültür Merkezi bahçesinde DEAŞ terör örgütü mensubu bir şahıs tarafından intihar

eylemi gerçekleştirilmiştir. Eylem neticesi eylemcinin de aralarında bulunduğu 34 Türk Vatandaşı hayatını kaybetmiş ve 86 Türk Vatandaşı yaralanmıştır.

Ankara Tren Garı İntihar Eylemleri

10 Ekim 2015 tarihinde çeşitli sivil toplum kuruluşlarının düzenlediği gösteri yürüyüşü hazırlıkları esnasında buluşma noktası olan Ankara Tren Garı'nda 10:04'te bir patlama meydana gelmiş, 3 saniye sonra 50 metre mesafede ikinci bir patlama daha meydana gelmiştir. İntihar eylemi neticesinde 2 örgüt mensubu olmak üzere toplam 102 kişi hayatını kaybetmiş, güvenlik kuvvetleri de dâhil olmak üzere 417 Türk vatandaşı yaralanmıştır. (T.C. İçişleri Bakanlığı, 2017)

Gaziantep Polise Silahlı Saldırı ve İntihar Eylemleri

Gaziantep İl Emniyet Müdürlüğü görevlilerince 13 Temmuz 2016 günü DEAŞ terör örgütü mensuplarının faaliyetlerinin deşifresine yönelik olarak yapılan çalışmalarda; DEAŞ terör örgütü mensubu tarafından gerçekleştirilen silahlı saldırı sonucu Polis Memuru Hüseyin Gümüş ağır yaralanmış, tedavisi için kaldırıldığı hastanede 23 Temmuz 2016 tarihinde hayatını kaybetmiştir.

DEAŞ, Gaziantep'te polise yönelik düzenlediği bu saldırıdan sonra 20 Ağustos 2016 tarihinde saat 22.50 sıralarında Gaziantep/Şahinbey İlçesi Beybahçe Mahallesindeki Sokak düğününde "Canlı Bomba Eylemi" gerçekleştirilmiştir. Meydana gelen patlamada tamamı sivil şahıslardan oluşan 56 kişi hayatını kaybetmiş, 94 kişi yaralanmıştır.

Yine aynı şekilde 16 Ekim 2016 tarihinde Şahinbey İlçesi'nde bir hücre evi olduğu, buraya açık kimlik bilgisi tespit edilemeyen bir şahıs tarafından bir çanta bırakıldığı öğrenilmiştir. Hücre evine yönelik olarak düzenlenen operasyon esnasında DEAŞ terör örgütüne mensup bir şahıs tarafından intihar eylemi gerçekleştirilmiştir. Eylem neticesinde; 3 Polis Memuru hayatını kaybetmiş, 9 Polis Memuru ve 4 Suriye uyruklu sivil kişi yaralanmıştır.(T.C. İçişleri Bakanlığı, 2017; Teltik, 2020)

Ayrıca DEAŞ ülkemizde görev yapan El Cezire isimli haber ajansı muhabirleri İbrahim Abdulkadir ve Firaz Hamadi'ye, örgüt aleyhine belgesel sunan gazeteci Naji Alajarfa ve Muhammed Zahir El Şarkat gibi gazetecilere de suikastlar düzenleyerek düşünce özgürlüğünü kısıtlamak ve kendi aleyhinde yazı yazan, haber yapan çevreleri sindirmek istemiştir.(T.C. İçişleri Bakanlığı, 2017, s. 45; Teltik, 2020)

DEAŞ'ın Türkiye'ye karşı yapmış olduğu eylemlerin de kısmı olsa da bir başarı elde etmesi, özellikle İsrail'e ve Amerikan politikalarına düşmanca hisler besleyen bazı Müslüman Türklere sempati oluşturmuş ve böylece örgüt Türkiye'de yandaş kazanmayı başarabilmiştir. Bunun yanı sıra Türkiye'yi "darul harp" veya "kafir ülke" olarak tanımlayan DEAŞ, İstanbul'un (Konstantiniye'nin yeniden fethi) yeniden fethi çağrısında bulunacak kadar ilderiyi gidebilmiştir. Örgüt bu söylemiyle bir mit oluşturmak istemiş ve bu kutsal değerler üzerine oluşturmuş olduğu mit ile Türkiye aleyhinde propaganda yaparak kendisine taraftar toplamayı hedeflemiştir.(Koru, 2015, ss. 2-3)

DEAŞ'ın yönetici kadrosunun dâhil olduğu eylem sayısı bakımından Türkiye'ye yönelik düzenlenen saldırıların, Batı'ya oranla daha fazla olduğu tespit

edilmiştir. Bu durum DEAŞ'ın "yakın düşman" olarak tanımladığı ve diğer Müslüman ülkeleri öncelikli hedef alan stratejisini göz önüne sermektedir. (Yalçınkaya, 2015, ss. 9-11)

Ayrıca DEAŞ, Türkiye' de etnik kimlikler üzerinden bir çatışma iklimi yaratmaya çalışmıştır. Bu doğrultuda örgüt Alevi vatandaşlarımızın cem evlerine ve ülkemizde yaşayan gayr-i Müslümlerin ibadethanelerine saldırıyı din adamlarını suikastlar yoluyla öldürmeyi hedeflemiştir. (Acarer, 2017, ss. 258-259)

Türkiye Fırat Kalkanı Operasyonu'na kadar DEAŞ ile doğrudan karşı karşıya gelecek askeri bir tehdit ile karşılaşmamıştır. Ancak dolaylı yoldan maruz kaldığı tehdit ve zorluklar sebebiyle, aynı zamanda olası bir doğrudan tehdiye karşı Türkiye, DEAŞ unsurunu gündeminin öncelikli konuları arasına almış ve DEAŞ karşı siyasi, askeri, dini ve ekonomik alanda karşı bir атаğa geçmiştir. (Aras, 2014, ss. 12-13)

Türkiye'nin DEAŞ'a Karşı Yürüttüğü Mücadele

Türkiye'nin DEAŞ'a karşı yürüttüğü mücadeleyi doğru okuyabilmek ve mücadelenin haklılığını ortaya koyabilmek için öncelikle DEAŞ'ın Türkiye'ye yönelik oluşturduğu güvenlik tehdidinin boyutlarının, başka hiçbir ülkeye olmadığı kadar çeşitli ve derinlikli olduğunun altını çizmemiz gerekmektedir. İlk olarak yayın organları ve yönetici kadrosunun söylemlerindeki "düşman Türkiye" olgusunun, pratikte somut bir düşmana çekilmek suretiyle fiili ve reel bir güvenlik tehdidi olarak Türkiye'nin karşısında duran bir terör yapısından söz ettiğini bilmeliyiz. Üstelik sistematik ve stratejik bir aklın mahsulü olarak ortaya çıkan bu devletimsi yapı edindiği fiziksel-lojistik-finansal-askeri imkânları ile diğer terör yapılarından büyük ölçüde ayrıışan bir tehdidi bünyesinde barındırmaktadır. DEAŞ'ın varlığı ve izlediği çizginin, Türkiye'nin bölgesel politikalarına yansması, kültürel ve dini kodlarını tahrip etmesi de haliyle bu paralelde oldukça yıkıcı sonuçlar doğurabilmektedir. Örneğin dış politika perspektifinden bakıldığında DEAŞ'ın Türkiye'nin Suriye ve Irak'taki tüm bölgesel müttefiklerinin düşmanı olduğu gerçeği ile karşılaşırız. DEAŞ bir taraftan Suriye Milli Ordusu (SMO), bir taraftan ılımlı diğer muhalif unsurlar, bir taraftan da Bayır-Bucak ve Halep Türkmenlerini Suriye'de hedefe koymuştur. Aynı zamanda Türkiye'nin Irak'ta enerji, ticaret, güvenlik ve siyasi alanlarda ilişki içerisinde olduğu Kuzey Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin de düşmanıydı DEAŞ. Buraya kadar saydığımız durumlar Türkiye'nin bölgesel güç dinamiklerinin altını oyan ve etki gücünü yıkıcı etkilere maruz bırakan bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira DEAŞ, Suriye'de ılımlı muhalif güçlerle savaşmak suretiyle Türkiye'nin etki gücünü azaltmanın yanı sıra, azınlıklara (Hristiyanlar, Arap Alevileri, Dürziler ve Ermeniler) yönelik gerçekleştirdiği katliamlar dolayısıyla da aynı zamanda Esed rejimine popüler bir destek kanalının açılmasına yarayan bir zeminde oturmaktadır. Dolayısıyla, Türkiye'nin DEAŞ ile olan mücadelesini tüm boyutlarıyla incelediğimizde karşımıza üç ana başlık çıkmaktadır: Güvenlik, yabancı terörist savaşçılar (YTS) meselesi ve radikalleşme. Güvenlik başlığını biraz detaylandırarak olursak, bombalı intihar eylemleri, sınır güvenliği ve sınır ötesinden gelen saldırılar üzerinde

durulması gerek önemli konulardır. Burada özellikle örgüt tarafından son dönemlerde gerçekleştirilen eylemlere bakıldığında ise Türkiye'ye saldırı konseptini profesyonellik bakımından daha derinlikli içerik ve formda daha çeşitli bir biçime dönüştürdüğü görülmektedir. DEAŞ'ın Türkiye'yi diğer ülkelere oranla somut hedefi olarak görmesinin nedenleri arasında; Türkiye'nin Suriye'ye olan uzun sınır komşuluğu ve iç çatışmaların doğrudan Türkiye'ye sızma riski ile Türkiye'nin DEAŞ karşıtı uluslararası koalisyonu sunduğu direkt ve dolaylı (lojistik destek, İncirlik Askeri Üssü'nün kullandırılması) fayda zikredilebilir. DEAŞ'ın Türkiye'ye yönelik saldırılarının biçim ve boyutlarındaki çeşitliliğe bakıldığında bu husus çok net şekilde karşımıza çıkmaktadır. İçişleri Bakanlığı verilerine göre bu parametreler; intihar saldırısı, bombalama, füze saldırıları, sınır karakollarına saldırılar, sivil cinayetleri ve adam kaçırmaya şeklinde vuku bulan çok boyutlu bir saldırı konseptini oluşturmaktadır. Yine Türkiye'deki sosyolojik yapıda hassaslık arz eden etnik ve mezhebi hususlardaki kırılma noktalarının üzerine oynayan ve siyasi, dini, etnik ve mezhebi meseleleri merkeze alan bir eylem biçiminin varlığı da göz ardı edilmemelidir. DEAŞ'ın Türkiye'ye yönelik eylemlerindeki dikkatleri çeken diğer bir husus saldırganların tamamının Suriye'de eğitim almış olmaları. Bu yönüyle Türkiye'deki eylemler, Avrupa'dakilere oranla daha profesyonel bir özelliğe sahiptir.

Bahsi geçen tüm bu nedenlerden dolayı Türkiye DEAŞ'la çok yönlü bir mücadele yürütmektedir. Türkiye'nin tüm bu riskler karşısında mücadele stratejisini ise ulusal ve uluslararası ölçekte iki temel üzerine kurduğu görülmektedir. Ulusal ölçekte teröre karşı önleyici mücadele politikası izlenirken uluslararası ölçekte Türkiye, DEAŞ karşıtı koalisyonu askeri-siyasi destek ile birlikte Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kapsamında alınan terörle mücadele eylem planında aktif bir rol ve görev üstlenmiştir.

Bu bağlamda mücadelenin stratejik noktalarını belirtmek gerekirse temel olarak şu hususlar belirtilebilir:

Ülke içinde emniyet-güvenliğin sağlanmasına yönelik mücadele

Bilindiği üzere, uluslararası kuruluşlar ya da devletler "terör örgütü ilan etme" ya da "terör örgütü listesi yayınlama" gibi konularda farklı kriterlere sahiptirler. Yabancı devletlerin ilgili ulusal mevzuatlarına bakıldığında, bazı ülkelerin Ceza Kanunu'nun ilgili maddelerinde "terör örgütü" tanımının açıkça yapıldığı, bazılarında ise sadece "terör suçu teşkil eden fiiller'in sayılarak bu amaç doğrultusunda kolektif bir girişimin terör örgütü şeklinde ifade edildiği görülmektedir. Nitekim uluslararası hukuk çerçevesinde üzerinde uzlaşmış bir "terör örgütü" tanımının bulunmadığı gerçeği de göz önüne alındığında, DEAŞ'ın terör örgütü olarak ilan edilmesine ilişkin çeşitli ülke ve kuruluşlarca farklı uygulamalara gidilmektedir. Bu kapsamda DEAŞ terör örgütüne yönelik ülkelerde terör örgütü listesine alma, terör örgütü olarak kabul etme, cezaî yaptırımlar uygulama ve somut bir tehdit oluşturmadıkça herhangi bir yaptırım uygulamama gibi davranışlar sergilenmiştir. Bununla birlikte, BMGK kararları uyarınca oluşturulan terör örgütleri yaptırım listesine ve Avrupa Birliği Konseyi kararları ile oluşturulan AB terör yaptırım listesine bakıldığında DEAŞ'ın 2013

yılında “Irak El-Kaidesi” adı altında listeye alındığı görülmektedir.(T.C. İçişleri Bakanlığı, 2017)

Uluslararası hukuka uygun hareket eden Türkiye, 30/09/2013 tarih ve 5428 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile DEAŞ’ı bir terör örgütü kabul etmiş ve 21/05/2014 tarihli Bakanlar Kurulu Kararıyla da bu konudaki tutumumuz yinelenmiştir. 2014 yılı içinde Niğde ve Bayburt Ağır Ceza Mahkemelerinden alınan iki farklı kararlar DEAŞ’ın terör örgütü olarak kabul edildiği yargı kararlarına girmiştir. 2015 yılında ise Yargıtay 16.Ceza Dairesi’nin 15.07.2015 tarih, 2015/3515 esas, 2015/2323 karar no.lu kararıyla DEAŞ’ın terör örgütü olduğuna yönelik içtihat oluşmuştur.

Türkiye’nin DEAŞ ile olan mücadelesi sadece onu terör örgütü olarak tanımakla kalmamış İçişleri Bakanlığı’nın verilerine göre 2016’dan bugüne düzenlenen 4 bin den fazla operasyonda 13 bin 696 şüpheli gözaltına alınırken bunlardan 4 bin 517’si tutuklanmıştır. Bin 18 örgüt mensubu etkisiz hale getirilmiştir. Beraberinde 30 ilde 64 noktada terör ve istihbarat birimlerinden uzmanları bünyesinde bulunduran “risk analiz birimleri” oluşturularak, örgüte yönelik tüm gelişmeler ve örgüt mensuplarının yurt içi ve dışındaki faaliyetleri düzenli olarak takip edilmiştir. 75 bin 480 yabancı uyrukluya Türkiye’ye giriş yasağı konulmuştur. Polis, jandarma, MİT ve sınır birimlerince bu kişilerin sınırlarda takibi yapılarak illegal olarak ülkeye girişlerinin engellenmesi için ortak çalışmalar yürütülmeye devam etmekte etkisiz hale getirilen ve tutuklanan DEAŞ terör örgütünün mensuplarının sayısı günden güne artış göstermiştir.

Sınır güvenliğinin sağlanması için alınan önlemler

Dünyanın birçok bölgesinden DEAŞ’a katılmaya gelen yabancı terörist savaşçıların (YTS), Türkiye üzerinden geçerek çatışma bölgelerine ulaşmaya çalıştıkları görülmektedir.

- Bu kişiler genellikle havayolu ile İstanbul (Sabiha Gökçen ve Atatürk Havalimanları) ve Antalya üzerinden Türkiye’ye giriş yapmaktadır.
- Ayrıca bazılarının Yunanistan, Bulgaristan, Azerbaycan ve Gürcistan üzerinden (Edirne, Ardahan, Artvin) karayolu ile Türkiye’ye geldiği anlaşılmaktadır.
- Çok az olmakla beraber bir kısım YTS’nin ise deniz yolu (İzmir ve Mersin) ile geldiği ve Türkiye’yi transit ülke olarak kullanmaya çalıştığı görülmektedir.

Türkiye’ye gelen bu kişilerin karayolu veya havayolunu kullanarak çatışma bölgelerine yakın olan illere (Gaziantep, Hatay, Adana, Şanlıurfa) gitmeye çalıştıkları anlaşılmaktadır. Elde edilen bilgilerden Türkiye içerisindeki seyahatlerde özellikle karayolunun tercih edildiği ortaya çıkmıştır. Çatışma bölgelerine ulaşmaya çalışan YTS’lerin Türkiye’den geçerken yakalanma ihtimallerine karşı alternatif güzergâhlar kullandıkları bilinmektedir. Bazı durumlarda bu kişilerin Türkiye’de turistik/iş amaçlı bulduklarını beyan ettikleri anlaşılmaktadır. DEAŞ militanlarının da içinde bulunduğu YTS’lerle mücadelede, ilk etapta uluslararası alanda işlevsel ve hızlı bir istihbarat işbirliğinin temin edilmesinin şart olduğu görülmektedir. Aynı zamanda sorunun bulunduğu yerde çözülmesi kaynak ülkelerin, Suriye’deki çatışma bölgelerine giderek daha da radikalleşme durumu bulunan unsurlara yönelik ülkeden ayrılmalarını önleyici tedbirler almalarının gerekli olduğu bilinmektedir.

Suriye’ye intikal eden şahısların, genellikle illegal yollardan bölgeye geçiş yapmaları ve sahte dokümanlar kullanabilmeleri nedeniyle tespitlerinde güçlükler yaşanabilmektedir. Bu durum uluslararası işbirliğini ve kaynak ülkelerin gerekli tedbirleri almasının önemini ortaya koymaktadır.(T.C. İçişleri Bakanlığı, 2017, ss. 51-54)

2014 Nisan ayında hazırlanan Yabancı Terörist Savaşçılar konulu İçişleri Bakanlığı Genelgesi ile hava ve kara hudut kapıları ile otogarlar başta olmak üzere 33 İlde 66 noktada Risk Analiz Grupları oluşturulmuştur. Risk analiz grupları tarafından 07 Haziran 2017’ye kadar; Türkiye’ye giriş yapmak isteyen yaklaşık 17.500 yabancı şüpheli şahıs kontrol edilmiş, bunlardan 10.232’si özel mülakata tabi tutulmuş ve 4.550’si hakkında ise geri gönderme (inad/sınır dışı (deport) işlemleri uygulanmıştır.

YTS’lerin gerek Türkiye’den çatışma bölgelerine geçişleri, gerekse ülkelerine geri dönüşleri esnasında ortaya çıkarabilecekleri güvenlik tehdidinin önüne geçmek amacıyla otogar, kara, deniz ve hava hudut kapıları ile halkın yoğun olarak bulunduğu yerler olmak üzere 33 ilde 66 noktada Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesindeki TEM/İSTİHBARAT/KOM birimlerinden oluşan ekipler marifetiyle Risk Analiz Birimleri görevini ifa etmektedir. Şüphelenilen kişilere Türkiye’ye geliş amacı, nerede kalacağı, yanında taşıdığı para miktarı, dönüş bileti alıp almadığı, daha önce Türkiye’ye ya da Ortadoğu ülkelerine gidip gitmediği gibi sorular yöneltilmektedir. Söz konusu görüşmeler sonunda DEAŞ ile bağlantılı olabileceği değerlendirilen kişilerin ülkeye girmesine izin verilmemekte ve bunlar geldikleri ülkeye geri gönderilmektedir.(T.C. İçişleri Bakanlığı, 2017, ss. 55-61)

Sınır ötesine yönelik askeri harekâtlar

Türkiye’nin sınır ötesinde düzenlediği askeri operasyonlar ile DEAŞ’a büyük darbeler vurmuş ve gerektiğinde sınırları dışında da önlemler almaktan geri durmamıştır. İlk olarak, DEAŞ tarafından Türkiye’ye düzenlenen saldırıları bertaraf etmek, Suriye’den Türkiye’ye yönelik insan göçünü engellemek ve Suriye’nin kuzeyindeki DEAŞ güçlerini yok etmek için, 26 Ağustos 2016’da “Fırat Kalkanı” ismini verdiği harekâtı düzenlemiştir. Toplamdan 7 ay süren operasyonlar sonunda Rai, Dabık, Cerablus, Kabasin ve El-Bab gibi şehirler DEAŞ’tan kurtarılmıştır. Operasyon 216 günde tamamlanmış, 71 Türk askeri şehit olmuş ve 2647’si ölü toplamda 3060 DEAŞ mensubu öldürülmüştür.(Taşdemir & Özer, 2017, ss. 55-56)

Türkiye’nin DEAŞ ile mücadele kapsamında bir diğer sınır ötesi operasyonu ise Zeytin Dalı Operasyonu olmuştur. 20 Ocak 2018 – 24 Mart 2018 arası gerçekleştirilen harekât ile Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), Suriye’nin Kuzey batısında yer alan Halep’in Afrin ilçesi ile Azez’e bağlı Tel Rifat bölgesine, tehdit olarak tanımladığı PKK, YPG/PYD ve DEAŞ unsurlarını etkisiz hale getirmek için askeri operasyon düzenlemiştir. Özgür Suriye Ordusu unsurlarının da TSK ile katıldığı harekât sonunda Türkiye, Afrin şehir merkezi ve kırsalını bütün terör unsurlarından temizlemiştir. Türkiye bu operasyonla daha önce gerçekleştirdiği Fırat Kalkanı Operasyonu ile ele geçirdiği alanı, Afrin ile birleştirmiş ve bölgeden kendisine karşı gelebilecek terör saldırılarına karşı önlem almıştır. TSK, harekât süresince 54 şehit, 236 yaralı vermiş, ÖSO unsurları ise 604 kayıp vermiştir.(Özçelik & Acun, 2018, ss. 16-32)

Terörizmin finansal kaynaklarının engellenmesine yönelik alınan tedbirler

Türkiye, DEAŞ'ın finans kaynaklarını yok etmeye yönelik girişimlerde bulunmuştur. Bu bağlamda örgütün bankacılık sistemine eklenmesinin, YTS'ler aracılığıyla örgüte para akışının ve örgüt bağlantılı şahıslar aracılığıyla yapılan her türlü kaçakçılığın önlenmesi konularında çeşitli tedbirler uygulamaktadır. Türkiye 2013 Şubat'ında 6415 sayılı 'Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunu yürürlüğe sokmuştur. Sadece Türkiye'ye yönelik eylemlerle sınırlandırılmaksızın BM Sözleşmesinde yer alan eylemlere fon sağlanması ve toplanması, terörizmin finansman suçu olarak yeniden tanımlanmış, mal varlıklarının dondurulmasına dair her türlü işlem Maliye Bakanlığı'nın yetki alanına bağlanmıştır. Türkiye, kaçakçılığa yönelik katı yaptırımlar ve cezalar getirmiş, sınır kontrollerini sıkılaştırmıştır.(T.C. İçişleri Bakanlığı, 2017, ss. 64-69)

Terörizmin finansal kaynaklarının engellenmesine yönelik bir dizi uluslararası iş birliği kapsamında çalışmalar yapmıştır:

- DEAŞ bağlantılı kişiler aracılığıyla gerçekleşen kaçakçılık faaliyetlerinin önlemiştir.
- YTS'ler aracılığıyla DEAŞ'ın finansal kaynaklara erişiminin engellenmiştir.
- DEAŞ'ın çeşitli yollarla bankacılık sistemini kullanmasının önüne geçilmiştir.

Ayrıca Türkiye'de Şubat 2013'te yürürlüğe giren Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Kanunu ile birlikte BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Uluslararası Sözleşme'nin hükümlerinin iç hukukla entegrasyonu için Terörle Mücadele Kanunu'nda düzenlemeler gerçekleştirilerek terörizmin finansmanı suçu yeniden tanımlanmış oldu. Nitekim FATF'in (Financial Action Task Force) periyodik yayımladığı raporlarda kara para aklama ve terörizmin finansmanıyı mücadelede Türkiye'nin sahip olduğu yüksek ivme vurgulanmakta. Yine YTS'lerin finansal profilinin ortaya çıkarılması ve bunlar üzerinden terörizmin finanse edilmesinin önlenmesi bağlamında iş birliğini öngören EGMONT Grubu'nun çalışmalarına aktif katkı da, Türkiye'nin konu dâhilinde izlediği stratejilerden birisi. Bunlar Türkiye'nin söz konusu mücadelede kapsamında gerçekleştirdiği fiili eylemlerdir

DEAŞ üzerinden inşa edilmeye çalışılan radikalleşme eğilimleri ile mücadele

DEAŞ bir zihniyetin ürünü olmasından dolayı meselenin köklü çözümüne dönük çalışmalar önem arz etmektedir. Bu konuda devletlerin özellikle de konunun bizzat mağduru ülkelerin konun DEAŞ boyutu üzerinde kuşatıcı ve kapsayıcı yaklaşımlar sergilemesi bir zorunluluk olarak görünmektedir. Son tahlilde Suriye'de ve Irak örneğinde olduğu gibi istikrarsızlıktan nemalanarak büyüyen bu farklı yapıların önüne geçmek için askeri, siyasi, ekonomik ve dini alanda köklü çözümler üretilerek halkın probleminin çözülmesi bir zorunluluktur. Çünkü DEAŞ, gibi yapılar yalnızca askeri teçhizatı, finansal kaynakları ve organizasyonel-siyasi-ideolojik unsurlarıyla değil, var olan bölge dinamiklerindeki istikrarsızlık ve siyasal-sosyal yapıdaki güçsüzlükten beslenmektedir. Söz konusu dinamiklerdeki kırılmanın çözümü ise emperyal

devletlerin politikalarından değil, ancak bölgedeki halkların kendi iradi tercihlerin neticesinde ortaya koyacakları siyasi-sosyal yapı perspektiflerinden doğabilir. Bu bağlamda Suriye'de DEAŞ tarzı yapılanmaların ortaya çıkışı ve serpilme zeminine bakıldığında görülen şey, siyasi otoritenin dışlayıcı ve baskıcı politikalarından kaynaklanan haklı halk hareketlenmelerinin, emperyal müdahalelerin manipülasyonu ile enfekte edilerek çok boyutlu bir sorunlar yumağına dönüşmesidir. Bunun engellenmesi ise ancak ilgili siyasi-sosyal yapıdaki kırılma ve yumuşak noktaların, -bugün aynı zamanda DEAŞ tehdidiyle en fazla yüzleşen ülke olarak Türkiye'nin süreç başından bu yana resmi devlet politikası ve söyleminde savunduğu- halkın iradesi temelinden hareket eden bir perspektif eliyle güçlendirilmesi ile mümkün olabilir.(Babacan, t.y.)

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Geleneksel olarak Hanefi-Maturidî çizgisinde bir din anlayışının benimsendiği, bunun yanı sıra özellikle halk dindarlığında tasavvufi eğilimlerin ve tarikat kültürünün yaygın olduğu bir coğrafya olan Anadolu, yaklaşık elli-altmış yıldır irili ufaklı selefi gruplara ev sahipliği yapmaktadır. Ancak selefilik ülkemizdeki tarihçesi diğer Arap ülkelerine oranla oldukça geçtir. Bunda konuşulan dil farkının etkisi olduğu kadar tarikat menşeli Anadolu irfanının yanı sıra imam-hatip okulları ve İlahiyat fakültelerinde okutulan müfredatta etkili olmuştur.

Ancak 1960 yılların başına tarihlendirilebilen Selefi davet, ülkemizde görülen siyasi atmosferin durumuna göre inişli çıkışlı bir durum gösterse de bugün Türkiye'nin çeşitli illerinde çok sayıda yayınevi, dernek, vakıf, medrese, yatılı Kur'an kursu gibi oluşumlarla temsil edilmektedir. Davet faaliyetleri kapsamında sosyal medyanın yoğun ve etkin bir şekilde kullanılması da, bu hareket için kayda değer bir yayılma potansiyeli yaratmaktadır. Bu durum, Türkiye'deki selefilik olgusunu akademik çalışmaların konusu yapmak için haklı bir gerekçe teşkil etmektedir.

Bununla beraber selefilik aşırılık ifade eden dinî bir yanı olduğu da inkâr edilemez bir gerçektir. Tekfirci selefilik diyebileceğimiz bu grup zaman zaman devlete ve topluma açık bir şekilde cephe alarak toplumun huzurunu bozmayı milleti parçalamayı hedeflemektedir. Bununla birlikte, İslam dünyasının sair bölgelerinde olduğu gibi Türkiye'de de selefilik ılımlı bir temsilinin bulunduğu görmezlikten gelinmesi ve aşırılığın Selefi düşüncenin tamamına teşmil edilmesi, kanaatimizce bir başka aşırılığı ifade etmektedir.

2003 yılında Amerika'nın Irak'ı işgaliyle yeni bir boyut kazanan cihadi selefilik hareketi bünyesinden DEAŞ gibi bir terör örgütü çıkarmıştır. Selefi kökenli olan bu örgüt, İslam Devleti kurma vaadiyle duyarlı Müslümanları kullanmakla kalmamış birçok devletin ve nihayetinde Türkiye'nin güvenliğini tehdit edebilecek hala gelmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin emperyalist güçler tarafından kurulan kâfir bir devlet olduğunu düşünen DEAŞ, Türkiye'ye karşı eylem yapmayı da cihat olarak görmüştür. "en-Nebe" dergisi dâhil örgütün diğer yayın organları tarafından Türkiye için laik/seküler devlet vurgusu yapılmaktadır. Özellikle "en-Nebe" Dergisi'nin 14.

Sayısında Türkiye'nin Batı sistemine bağlılığı vurgulanmıştır. Türkiye'nin Birleşmiş Milletler üyeliği, NATO üyeliği, Avrupa Birliği üyeliğine aday ülke statüsü, Batı bloğuna bir bağlılık olarak sunulmuştur. Türkiye'de ABD üslerinin olması ve tarihte dış politika konusunda ABD ile uyumlu hareket ettiği dönemleri olması, örneğin Afganistan'da, Türkiye'yi DEAŞ gözünde yoldan sapmış bir ülke olarak görülmesine yol açmıştır. Ayrıca anayasada yer alan laiklik ilkesinden de olumsuz bir öge olarak söz edilmiştir. Çünkü laik ülkelerde medeni hukuk geçerli olur ve Tekfir Doktrininde görüldüğü gibi bu DEAŞ'a göre küfürdür.

Bunların yansısı DEAŞ'ın Türkiye halkını tekfir etmek için kullandığı argümanların başında; oy kullanmak, demokratik bir ülkede yaşayıp kamu kurumlarında görev almak, türbe ziyaret etmek, namaz kılmamak gibi fiiller gelmektedir. DEAŞ terör örgütünün yayın organı "Rumiyah Dergisi" nin 9. sayısında (Mayıs 2017); (sözde) müşrikleri ve kâfirleri tekfir etmeme küfrünün Türkiye'de çok sık görüldüğü" hususu işlenerek Türk halkının neredeyse tamamına yakını (sözde) kâfir olmakla itham edilmiştir. DEAŞ terör örgütünü, bu yolla elde etmek istediği sonuç, Türk halkını (sözde) kâfir addederek, doğrudan sivillere yönelik saldırıları, müzahir kitlesi nezdinde meşrulaştırmaktır.

Bahsi geçen nedenlerden ötürü Türkiye'yi kendisine düşman ilan eden DEAŞ ülkemizde özellikle Güneydoğu Anadolu bölgesinde Gaziantep, Diyarbakır, Hatay, Adıyaman gibi illerle yapılanmaya çalışmış ve bu yapılar üzerinden bir takım kanlı eylemler gerçekleştirmiştir. DEAŞ'ın ülkemizde gerçekleştiği 10 canlı bomba, 1 bombalı saldırı, 3 silahlı saldırı sonucu 10'u polis ve 1'i asker olmak üzere toplam 304 kişi hayatını kaybetmiştir.

Türkiye'nin DEAŞ ile mücadelesini 2013 yılından itibaren başlatmamız mümkündür. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti 30.09.2013 tarih ve 5428 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile DEAŞ'ı bir terör örgütü olarak tanımış ve bu tarihten sonra gerek sınır içerisinde gerekse sınır dışında büyük bir mücadeleye girmiştir. Türkiye'nin sınır ötesinde düzenlediği askeri operasyonlar ile DEAŞ'a büyük darbeler vurmuş ve gerektiğinde sınırları dışında da önlemler almaktan geri durmamıştır. İlk olarak, DEAŞ tarafından Türkiye'ye düzenlenen saldırıları bertaraf etmek, Suriye'den Türkiye'ye yönelik insan göçünü engellemek ve Suriye'nin kuzeyindeki DEAŞ güçlerini yok etmek için, 26 Ağustos 2016'da "Fırat Kalkanı" ismini verdiği harekâtı düzenlemiştir. Toplamdan 7 ay süren operasyonlar sonunda Rai, Dabık, Cerablus, Kabasin ve El-Bab gibi şehirler DEAŞ'den kurtarılmıştır. Operasyon 216 günde tamamlanmış, 71 Türk askeri şehit olmuş ve 2647'si ölü toplamda 3060 DEAŞ mensubu öldürülmüştür.

DEAŞ'la mücadeleyi sadece askeri alanda yeterli görmeyen Türkiye Cumhuriyeti Devleti, örgütün finansal bağlarına da büyük darbe indirmiştir. Aynı zamanda DEAŞ'la yapılan mücadeleyi bir zihniyet ile yapılan mücadele kapsamından değerlendiren ülkemiz, bu bağlamda "Din İstismarıyla Mücadele" başlığı altında okullarda, üniversitelerde ve resmi kurumlarda seminerler, konferanslar düzenleyerek toplumun bilinçlenmesi noktasında ciddi çalışmalar gerçekleştirmiştir.

Kaynaklar

- Acarer, E. (2017). IŞİD ve Türkiye. Ayrıntı Yayınları.
- Altun, B. (2015). Selefilik-Vehhabilik Ve Türkiye'deki Faaliyetler. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aras, B. (2014). Arap Baharı Sonrası Jeopolitik: DEAŞ ve Türkiye. Ortadoğu, 6(65).
- Babacan, A. (t.y.). Türkiye'nin DEAŞ ile Mücadelesi: Zemini ve Hakikati Okuma. <https://kriterdergi.com/file/88/turkiyenin-deas-ile-mucadelesi-zemini-ve-hakikati-okumak%2072-73>.
- Baz, İ. (2019). Kadızâdeliler Sivasiler Tartışması. Otto Yayınları.
- Çakır, R. (2001). Derin Hizbullah. Metis Yayınları.
- Çalışkan, M. (2016). Türkiye'de Selefi Faaliyetler. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dağcı, T. (2023). Selefi Grupların Sosyalleşme Alanları. International SOCIAL SCIENCES STUDIES Journal Open Access Refereed E-Journal & Indexed & Publishing.
- Demir, M. (2019). Tebliğ Cemaati: Türkiye Örneği. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erdoğan, Ş., & Deligöz, E. (2015). Irak Şam İslam Devleti (IŞİD): Gücü ve Geleceği. Savunma Bilimleri Dergisi, 14(1), Art. 1.
- Eroğlu, D. (2022, Şubat 11). IŞİD'in "Türkiye Vilayeti"ne içeriden ilk bakış: IŞİD militana, silaha ve paraya erişemiyor, Türkiye'deki eski ağma ulaşamıyor. Medyascope. <https://medyascope.tv/2022/02/11/isdin-turkiye-vilayetine-iceriden-ilk-bakis-isd-militana-silaha-ve-paraya-erisemiyor-turkiyedeki-eski-agina-ulasamiyor/>
- Guraba Yayıncılık. (t.y.). Hakkımızda | guraba.com.tr. Geliş tarihi 03 Aralık 2023, gönderen <https://www.guraba.com.tr/sayfa/hakkimizda>
- Hablemitoğlu, N. (2003). Şeriatçı Terör'ün ve Batının Kıskaçındaki Ülke, 1. B. Toplumsal Dönüşüm Yayınları.
- İşcan, M. Z. (2014). Selefilik'in Temel Esasları ve Sosyo-Politik Arka Planı-Tarihte ve Günümüzde Selefilik. Ensar Neşriyat.
- İşte Emniyet'in selefi raporu: Türkiye tabanları 20 bine ulaştı, bu bir tehdit—Son Dakika Haberleri. (t.y.). Geliş tarihi 03 Aralık 2023, gönderen <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/iste-emniyetin-selefi-raporu-turkiye-tabanlari-20-bine-ulasti-bu-bir-tehdit-40094417>
- Koru, S. (2015). Türkiye'nin Militan Selefilik'e Karşı Mücadelesi. TEPAV.
- Onat, H. (2010). Bir Halkla İlişkiler Uygulama Alanı Olarak Sosyal Medya Kullanımı: Sivil Toplum Örgütleri Üzerine Bir İnceleme. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Kavram ve Araştırma Dergisi, 31, 101-122.
- Osman Arslan. (2018). Anadolu'nun Hayat Müdafaasında Gerçek Cephe: Dini Aşırılıklar ve Selefi Akım. SFN Yayıncılık.
- Özçelik, N., & Acun, C. (2018, Nisan 2). Rapor: Terörle Mücadelede Yeni Safha | Zeytin Dalı Harekati. SETA. <https://www.setav.org/rapor-terorle-mucadelede-yeni-safha-zeytin-dali-harekati/>
- Salih, E. (2019). İşid, Şiddet ve Propaganda: En-Nebe Dergisi İncelemesi. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12(3), Art. 3. <https://doi.org/10.25287/ohuibf.553236>
- Tapan, Y. E. (2019). Turkish Salafism On Twitter: Social Network Analysis. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taşdemir, F., & Özer, A. (2017). Kuvvet Kullanma Hukuku Açısından Fırat Kalkanı Operasyonu / The Operation Euphrates Shield from the Perspective of use of Force Law. Akademik Hassasiyetler, 4(7), Art. 7.
- T.C. İçişleri Bakanlığı. (2017). Türkiye'nin DEAŞ ile Mücadelesi.
- Teltik, M. (2020). DEAŞ'ın Kodları. Gece Kitaplığı Yayınevi.
- Uzun, N. (2011). Türkiye'de İslamcı Hareket Gelişimi, İlişkileri, Ayrılıkları Ve Dönüşümü. Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Uzunçarşılı, İ. H. (1995). Osmanlı Tarihi (C. 3). Türk Tarih Kurumu.
- Ünal, M. A., & Cengiz, O. (2019). Osmanlı Selefiliği İddiası: Çivizâde ve Birgivi Üzerine Bir Tetkik-Osmanlı Düşüncesi Kaynakları ve Tartışma Konuları. Mahya Yayıncılık.
- Weimann, G. (2004). Terror on the Internet: The New Arena, the New Challenges. Paper for the International Studies Association Convention.
- Yalçınkaya, H. (2015). Yabancı Terörist Savaşçılar ve Türkiye”, ORSAM Bölgesel Gelişmeler Değerlendirmesi. ORSAM-Ortadoğu Araştırmaları Merkezi. <https://orsam.org.tr/tr/son-gelistmeler-isi-ginda-terorle-mucadele-kuresel-forumu-ve-islevi/>